

Julius / Brigita

„Respublikos“ leidinys Nr.17 (958) 2013 m. balandžio 27 d.

Sauliaus Verčickaus nuotr.

Kodėl turėtume

iš čia bėgti?

Vilniuje gyvenantys Laura ir Viktoras Dailidėnai - jaunos kartos kūrėjai, kurie Lietuvoje mato nemažai perspektyvų ir būtent čia nusprendė susikurti savo šeimos gerovę. „Kodėl turime iš čia bėgti? Tai yra sava žemė - sėdėkime ir dirbkime arba važinėkime, keliaukime, bet grįžkime ir dirbkime Lietuvoje. Čiagi mūsų vaikai auga!“ - vienas kitam antrina kūrėjai, žinantys, ko reikia, kad sektųsi savoje žemėje.

LIKIMAI

JONAS ARČIKAUSKAS: „NE VISADA ESAME TEISŪS“

40 metų atidavęs teatrui dailininkas Jonas Arčiauskas prisipažįsta esąs laimingas, kad su jo sukurtais kostiumais vaidino ir teatro korifėjai, o dabar jaunimas. „Su šiais dienais genijais susikalbėti nėra lengva... Bet tikiu ta karta, kuri daug ką pakeis ne tik Lietuvoje.“

4

PASIRINKIMAS

EVELINA PUZAITĖ - „SUGRĮŽIMŲ“ PAŽIBA

„Kad ir kur koncertuočiau pavasarį, mano mintys skrieja į Lietuvą, kurioje taip gražiai žydi sodai“, - sako Londone mokslus baigusi ir pasaulyje Lietuvos vardą garsinanti pianistė Evelina Puzaitė. Su pavasariu sutampa ir „Sugrįžimų“ festivalio baigiamasis koncertas, kuriame ji dalyvaus.

5

IŠVAIZDA

AMŽINOS JAUNYSTĖS PAIEŠKOS

Metams bėgant įgyjame išminties, labiau pasitikime savimi, pasiekiame tikrąją vidinę laisvę. Ir mūsų išvaizda keičiasi drauge su mumis. Deja, ne visada į gera. Ar yra būdų sustabdyti negailestingą laiką?

11

POMĖGIAI

KRISTINOS GUDONYTĖS PAAUGLIŠKA KOLEKCIJA

Rašytoja, režisierė, dailininkė... Tai dar ne visas vilnietės menininkės darbų ir pomėgių sąrašas. Tad ir keista jos gyvūnų kaukolių ir iškamšų kolekcija kai kam atrodo paaugliškas pokštas...

16

3

ŽEMAS STARTAS

Kokia jaudinanti, kokia paslaptinga ir didi yra ta akimirka, kai mūsų mintis, idėja, ketinimas jau egzistuoja, jau kunkuliuoja visas virtęs energijos geizeriu, tačiau ta energijos iškrova dar nėra virtusi koku nors veiksmu, žodžiu, mums regimo, juntamo ar kitaip patiriamo pasaulio dalimi...

Taip atrodo baltutėlis, tuštutėlis popieriaus lapas, prie kurio jau artėja genijaus plunksna, tuoj tuoj jį paversianti šedevru.

Taip padvelkia akimirką prieš liūčiai prasiveriantis dangus, kolei kas neišsiduodantis nei garseliu, nei lašeliu, bet jau pulsuojantis neatšaukiamybe, jau nė pats savęs neįstengiantis sustabdyti - nelyginant visa krūtine įkvepiantis oro, kurį iškvėps jau vėjo gūsiams, perkūnijos trenksmais, nevaržomo lietaus kaskadomis.

Taip atrodo žemo starto pozicija sustingę bėgikai, kiekviena savo raumenų skaidula laukiantys startinio pistoleto šūvio, visa savo valia ir jėga jau virtę pašėlusiu bėgimu, tačiau dar neatlikę nė mažiausio judesio.

Na, o šiandien, galutinai atitraukus balzganiams šalčio pirštams, visas miškas, visa gamta, visas pasaulis - toks. Spurdantis, kvėpiantis, mintyse jau pražydęs...

Nors tankmės paunksnėje dar boluoja sniego lopiniai ir snara tirpdami murzini ledokšniai. Nors medžių šakos dar visiškai nuogos, o jų pumpurų kumštukai - dar iki skausmo tvirtai sugniaužti. Nors tarp nuogų, juodų kamienų pernykščiais, sudulėjusiais lapais aptūlotuose samanynuose akis dar pasigenda šviežios žalios spalvos, tik rąžosi dar iš po baltų duknų pamiškėje išsikepurnėję žiemkenčiai... Ir paukščių dar beveik nesigirdi - kol kas tik pavieniui, dar tik derina smuikus daugiataukstantiniai padangių orkestrai...

Tačiau jau neabejoji, jau beveik girdi, kaip jie driokstels, kaip kris ir duš, ir liesis ant mūsų galvų nesibaigiančiomis saldžiabalsėmis simfonijomis, visa esybė junti - kur benutūptų tavasis žvilgsnis, ką beužgriebtų tavoji akis - viskas jau spurda, netveria savam kaili, užia ir šniokščia nuo ką tik ištarto žodžio „būk“, nuo gyvybės pertekliaus, tuojau išsprogdinsiančio, apversiančio, pakeisiančio pasaulį...

Užverčiu akis į vis labiau įsidrąsinusią šypсотis saulytę ir sąmonė savaimė pripiešia aukštybėse klegantį vieversį.

Priglaudžiu ausį prie atšylančio, atgyjančio beržo kamieno ir, atrodo, išgirstu, kaip aistringai jo gyslomis srovėna sula.

Prispaudžiu ranką prie pulsuojančios, gyvybės pritvinkusios žemės ir, regis, pajuntu iš toliausių gelmių, beveik iš pačios nebūties link manojo delno artėjančią daigą.

Ir kovoju su noru į tvinksinčią, gimdyti ir maitinti beatodairiškai panūdusią žemę suleisti pirštus - nuoširdžiai bijau, kad jie akimirksniu įleis šaknis.

Rimvydas STANKEVIČIUS

Atominis Juozo Gaižausko gimtadienis

Taip jau atsitiko, kad labai daug vaidinantis aktorius **Juozas Gaižauskas** nešventė savo gimtadienio - aną savaitę jam suėjo 45-eri. Tačiau tai padaryti pavyko per koncerto-spektaklio „Atominiai bičai“ premjerą, kurios metu dainuojančiam aktoriui nepavyko išvengti sveikinimų.

Deimantė ZAILSKAITĖ

Koncertiniame spektaklyje „Atominiai bičai“ buvo galimybė išvysti visai kitokį J.Gaižauską - mažai juokaujantį ir daug dainuojantį. Vieni klausytojai buvo sužavėti, kiti liko nepatenkinti ir išėjo nesulaukę pasirodymo pabaigos.

„Tai yra labiau koncertas. Mes labiau įpratę, kad atėjus į koncertą žmonės groja ir dainuoja ant scenos, baigia vieną dainą, publika jiems paploja ir jie pradeda groti kitą dainą. O kai prieš dainas pasakoji dar kokias nors istorijas, tada grynų koncertu to pavadinti neišeina. Bet spektakliu irgi nepavadinsi“, - sako muzikinį išsilavinimą turintis aktorius.

Ką J.Gaižauskas galvoja apie dainuojančius aktorius? „Apie tai sąmoningai negalvoju, aš žinau, kad tai yra geriau negu būti paprastu aktoriumi. Nes teatre irgi yra partitūra, kaip ir muzikoje, - ir dainuojantys aktoriai scenoje tiksliau daro pauzes, išlaukia ir yra kur kas universalesni. Aš neturiu teisintis dėl to, kad turiu dar ir muzikinį išsilavinimą ir mano galvoje knibžda visokių minčių, kad aš groju gitara, fortepijonu ir dar keletu instrumentų“, - sako daugybę metų dainas kuriantis aktorius. Iš pradžių mokėsis muzikos, dabar net negalėtų pasakyti,

Sauliaus Venckaus nuotr.

■ Dainuojantį aktorių Juozą Gaižauską, žinoma, skubėjo pasveikinti ir žmona Agnė

kaip pradėjo studijuoti aktorystę, bet turbūt taip turėjo būti.

Balandžio 18-ąją J.Gaižauskui sukako 45-eri, tačiau jis nešventė šios asmeninės sukakties. Ir ne-

galėjo švęsti: „Nebuvo įmanoma švęsti, nes per mano gimtadienį įvyko Vytauto Šapranausko tragedija, kuri palietė kiekvieną iš mūsų. Prisipažinsiu, kad per pas-

KAS KĄ SUKŪRĖ

Inesa LINABURGYTĖ

Prieš gerą pusmetį operos solistė Inesa Linaburgytė įkūrė savą kultūros židinį, pavadinusi jį Vilniaus kamerine opera. Pernai kolektyvas debiutavo gražiausių operų ir operečių arijų koncertu, o štai dabar rengiasi kiek primirštai ir iš teatrų repertuaro dingusiai operos „Toska“ premjerai. Spektaklį režisavo ir pagrindinį Toskos vaidmenį atliks pati kolektyvo įkūrėja. „Tai iššūkis mūsų tik ką įsikūrusiam teatriukui ir man pačiai, - prisipažįsta I.Linaburgytė. - Į šį Dž.Pučinio nemirtingą klasikos kūrinį bandysime pažvelgti kiek kitaip, o nuostabi muzika, žinoma, nesikeis“.

KAS KO TIKISI

Kristina BUOŽYTĖ

Nemažai tarptautinių apdovanojimų surinkusi režisierė Kristinos Buožytės sukurtu pirmojo lietuviško fantastinio filmo „Aurora“ komanda nekantriai laukia „Sidabrinės gervės“ apdovanojimų iškilmių, tiksliau, autoritetingos kino žinovų žiuri sprendimo. „Filmas pelnė prizų Čekijoje, Vengrijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Kanadoje ir kitur, „Aurora“ pernai pripažinta geriausiu Europos fantastiniu filmu, tai turime vilties būti įvertinti ir savame krašte, - sakė režisierė. - Tai būtų pasakata puikiems aktoriams Mariui Jampolskiui, Jurgai Jutaitei ir visai mūsų kūrybinei grupei.

KAS KĄ UŽBAIGĖ

Napoleonas KITKAUSKAS

Vienas žymiausių Lietuvos piliių tyrinėtojų, archeologas ir restauratorius Napoleonas Kitkauskas bene penkiasdešimt savo gyvenimo metų paskyrė Vilniaus pilims. Kelias knygas apie sostinės piliių paslaptis jis yra išleidęs anksčiau, o štai dabar visa sukaupta ir apibendrinta medžiaga sugulė į naują knygą „Vilniaus pilys: istorija, statyba, architektūra“. Solidų leidinį išleidęs Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras ir pats mokslininkas tikisi, kad sostinės pilys, kaip neįkainojama istorinio ir architektūros paveldo dalis, turėtų rūpėti kiekvienam šalies gyventojui.

KAS KUR ILSISI

Audronė GALVONAITĖ

Klimatologė Audronė Galvonaitė savaitgalius ir šventes dažniausiai praleidžia savo gimtinėje Anykščių rajone, kur lanko senus tėvėlius, gėrisi gamta, o svečiams ir draugams aprodod gražiausias ir įdomiausias vietas. Gamta, kurią mylėti išmokė seneliai, - jos stichija. Tad ir profesiją rinkosi tokią, kad būtų, anot jos, „tarp žemės ir dangaus“. Geriausias moters poilsis - kelionės. Štai ir dabar ji planuoja kelionę į Saremo salas (Estijoje). O šį savaitgalį klimatologė lieka Vilniuje, nes jos laukia susitikimas Gabių vaikų akademijoje.

Parengė Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Dailidėnai ragina susikurti savo legendą

Sauliaus Venckaus nuotr.

„Mes esame vienas kito stiprybė“, - sako 34-erių **Laura** ir **Viktoras Dailidėnai**, kuriuos būtų galima įvardyti kaip sėkmingai savo veiklą plėtojančius kūrėjus. „Laura yra iš mados srities, aš - iš stiklo. Atrodo visai nesuderinami dalykai, bet jeigu man prasideda juodasis periodas - tada Laurai būna pakylėjimas arba atvirkščiai“, - sako vyras, patvirtindamas, kad menininkų šeima Lietuvoje gali susikurti finansinę gerovę.

Deimantė ZAILSKAITĖ

Stiklas yra žavingas

Pastaruoju metu juodu labiau pritiktų vadinti verslininkais nei menininkais, nes sujungę veiklos sritis jie plėtoja nuosavą verslą - mados ir dizaino studiją „Dailidesign“, kurioje direktoriaus pareigas eina V.Dailidėnas. „O kaip kitaip? Tu gali daryti menus arba turi eiti dirbti kito darbo. Mes to nenorėjome. Aš esu dirbusi televizijoje ir dar šiek tiek Amerikoje. Noriu, kad tai, kuo užsiimu, ir būtų mano verslas“, - sako drabužių kūrėja L.Dailidėnienė.

Ar lengva menininkų šeimai išgyventi Lietuvoje? „Priklauso nuo to, kuo užsiimi, - sako stiklo dizaineris V.Dailidėnas. - Mano tėvai yra menininkai - tapytojai - ir aš mačiau, kaip jiems būdavo sunku: ir pakilimai, ir nuosmukiai, ir visa kita. Bet vis tiek jie puikiai sutarė ir išgyveno. Todėl aš visai nebijojau kūrybinio gyvenimo, nes iš tikrųjų kiek savęs atiduosi, tiek ir sugrįš. Esu linkęs galvoti, kad nesvarbu, ar tu būtum juvelyras, ar architektas, ar kitos srities specialistas, bet jeigu tikėsi savo kūrybine idėja ir ją toliau plėtosi - to ir užteks tavo ateities sėkmei. Tiesiog reikia labai didelio noro. Pavyzdžiui, apie pinigus aš išvis pradėjau galvoti tik visai neseniai - užpernai. Žinojau, kad noriu dirbti su stiklu, ir man to užteko. Kai mokiausi Kaune, galvojau, kad turbūt šitame mieste kursiu ir dirbsiu, bet sutikau Laurą ir mes išvažiavome į Vilnių - tada ieškojau, kokios Vilniuje yra galimybės dirbti su stiklu, ir viskas pamažu vystėsi“.

Kodėl Lietuvos dailininkų sąjungai priklausantis V.Dailidėnas kadai se pasirinko tokią trapią medžiagą kaip stiklas? „O, jįsai nėra trapus, - sako menininkas. - Tai yra labai sunki medžiaga. Taip, stiklas yra skalus, bet jįsai yra žavingas, nes per šitą medžiagą matai kiaurai. Stiklu susidomėjau savo kūrybinio kelio pradžioje - anksčiau lankiau keramiką Panevėžyje, iš kur esu kilęs, ir norėjau dirbti skulptūros srityje, galiausiai Kaune įstojau į stiklo specialybę - aš tiesiog išvis nieko nežinojau apie stiklą. Buvau visiškai žalias šioje srityje, nežinojau, kas tai

Turi žinoti, tikėti, turėti savo darbo viziją. Aš tikrai labai linkiu, kad jaunimas visko imtųsi drąsiau, norėtų viską daryti stipriau ir nebijotų išsakyti savo nuomonę.

Jeigu nori ką nors pasiekti, tiesiog turi siekti. Ir tai ateis

yra ir ką galima iš jo padaryti. Mane tai labiausiai ir sužavėjo“.

Juolab kad stiklo gamybos procesas yra labai įdomus ir ne toks paprastas. Kad išgautų norimą formą, specialiose krosnyse stiklas kaitinamas labai aukštoje temperatūroje, paskui meistrai stiklą kabina su specialiais pūtimo vamzdeliais ir galiausiai į procesą įsitraukia pats

kūrėjas. Jaunosios kartos stiklo menininkas V.Dailidėnas apgailestauja, kad Lietuvoje stiklo meno padėtis nėra labai gera. „Jeigu ne brangios Rusijos dujos, padėtis būtų geresnė. Šiaip tai yra labai brangi specialybė. Ir ja užsiimti tikrai nedaug kas gali, nes ką nors pasigaminti tiesiog būna per brangu. Ir dabartinėmis Lietuvos ekonominėmis sąlygomis stiklo menas iš tikrųjų beveik pasmerktas. Tiesiog fabrikai uždaryti - fiziškai nėra kur padaryti stiklo dirbinio. Kinija nukonkuravo visą europinį stiklą, vienintelės Šiaurės valstybės dar išsilaiko vien dėl to, kad jų žmonės perka vietinę produkciją“, - paaiškina stiklo menininkas.

Vyro rankose meno kūriniams virstantis stiklas daro įtaką ir drabužių dizainerės L.Dailidėnienės darbams. Įvairiuose mados renginiuose ir parodose dalyvaujanti dizainerė, nuolat kurianti ir pristatanti savo kolekcijas, pripažįsta, kad jai yra būdingas lengvumas, skaidrumas bei permatomumas, tai apskritai

apibūdintų kaip vieną iš ryškiausių stilistikos bruožų. „Mes sukūrėme tokią sintezę, kuri išsiskiria unikalumu. Aš manau, kad mes neimsime ir staigiai neperšoksime prie kokio metalo. Aišku, galbūt panaudosime kitokias detales, bet automatiškai tai yra stiklas, drabužis ir juvelyrika, išsiskiriantys tam tikru braižu. Jįsai išsivystė dėl to, kad mes esame iš tų sričių ir nuolat jose dirbame“, - paaiškina V.Dailidėnas, kuriam direktoriaus pareigos suteikia savotiškus rūmus, bet jis save vadina gana racionaliu kūrėju.

Kodėl turime iš čia bėgti?

Dar studijų metais vienas kitą išbandę ir apgalvoję tolesnius planus, ar dviejų sūnelių susilaukę menininkai jau susikūrė tvirtą pagrindą po kojomis? „Dar neatsistojome ant tvirto finansinio saugumo pado - dar šiek tiek reikia iki finansinio saugumo“, - prisipažįsta V.Dailidėnas. O kaip galvoja jo žmona Laura? „Seniau galbūt buvome laisvesni - už-

siimdavome daugiau kūryba, o dabar gyvenimas mus įtraukė ir prasidėjo didelis tempas - dalyvaujame tarptautinėse dizaino parodose, rengiame kolekcijų pristatymus“, - sako naujai parodai Tokijuje besirengianti dizainerė.

Ko reikia, kad sektųsi gyventi ir dirbti gimtojoje šalyje, menininkai žino. „Geriausia, kad žmonės negalvotų taip pesimistiškai, nes jeigu šitaip galvosi, tai tos mintys pavirs realybe. Geriau galvoti optimistiškai, tuomet tos mintys irgi virs realybe, - neabejoja V.Dailidėnas, kuris mato daug perspektyvų Lietuvoje. - Pažiūrėkite, juk pas mus žemės drebjimų nebūna, didelių potvynių, tornadų ir šiaip kokių gamtos stichijų siautėjimo nėra. Mes esame Europos valstybė. Ko mums krimstis? Dėl ko mums reikia bijoti? Kodėl turime iš čia bėgti? Tai yra sava žemė - sėdėkime ir dirbkime arba važinėkime, keliaukime, bet grįžkime ir dirbkime Lietuvoje. Čiagi mūsų vaikai auga! Jeigu kalbėsime apie emigrantus, ar gi didelis malonumas gyventi Londone ar dar kur nors, kai vaikai gyvena čia su seneliais? Juk vaikai nemato savo tėvų. Tai koks čia auklėjimas? Tai kas bus iš tokių vaikų?“

Kadaise, dar studijų metais, Laura ir Viktoras buvo išvykę užsidirbti į Ameriką. Kaip pasakoja, abiem sekėsi neblogai - už Atlanto Laurai pavyko įsidarbinti dideliame dizaino salone, kuriame lankydavosi net amerikiečių žvaigždės, o Viktoras dirbo dažytoju, - bet abu sugrįžo. „Buvo taip, kad mes negalėjome nubraukti visko, ką pradėjome daryti, ir grįžome į Lietuvą, nes aš tikrai matau čia perspektyvų. Dabar galbūt sunkiau. Dabar jaunimas tiesiog mažiau motyvuotas dirbti. Aš galvoju, kad viskas būtų gerai, jeigu jaunimas suprastų, kad nieko gyvenime nebūna lengvo. Jeigu nori ką nors gauti lengvai, turi įsimylėti savo darbą ir jam atsiduoti. Turi žinoti, tikėti, turėti savo darbo viziją. Aš tikrai labai linkiu, kad jaunimas visko imtųsi drąsiau, norėtų viską daryti stipriau ir nebijotų išsakyti savo nuomonę. Jeigu nori ką nors pasiekti, tiesiog turi siekti. Ir tai ateis“, - neabejoja V.Dailidėnas.

Dažnai išvykstantys į parodas užsienyje kūrėjai nesijaučia, tarsi atvažiavę iš kokio užkampio. „Jeigu kalbėsime apie nuvertinimą, tai niekas kitas taip nenuvertina savęs kaip lietuviai. Iš tikrųjų mes esame puiki tauta ir tikrai turime labai gilią istoriją - tik gyvenk ir džiaukis. Nežinau, gal žmonių pavydas yra didysis blogis ir mano jau minėtas pesimizmas. Būtų nuostabu, jeigu išguitume tą mūsų pesimizmą. Pažiūrėkite, kaip giriasi ispanai - visą laiką giriasi, nesvarbu, koks bus pokalbis. Visi savo pietietiškas valstybes tik kelia. Kur dabar geriausias dizainas - paklausi, visi sakys, kad Italijoje pats geriausias, nes italai moka save pristatyti. Gerai, kad dabar skandinavai su savo geru dizainu tiesiog pralenkė italus. Bet vis tiek italai, turėdami didelę prekybos rinką, nes ten susiduria Rytai, Vakarai ir Pietūs, šitame mazge sugebėjo sukurti itališką legendą. Tai ir mums reikia kurti savo legendas“, - ragina V.Dailidėnas.

■ Laura ir Viktoras Dailidėnai kūrybinėje erdvėje vienas kitą kuo puikiau papildė: Laura kuria drabužius ir aksesuarus, o Viktoras - interjero detales iš stiklo

Jonas Arčikauskas ir jo nuodėmingas angelas

„Man nelabai svarbūs tie „Auksiniai kryžiai“ ar „Kristoforai“ bei kitokie apdovanojimai. Bet štai kai teatro stalius man padovanoja savo iš medžio padirbtą nuodėmingą angelą, yra daug daugiau. Kai žmogus ką nors daro iš dūšios, tave supranta, nuo tokio angelo sklinda šiluma su visomis žmogiškosiomis silpnybėmis ir pagundomis. Tai prizas be pompastikos, be kažkokios kartais nesveikos konkurencijos“, - tvirtino scenografas.

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Jau keturis dešimtmečius stebinantis ir žavintis savo išmone J.Arčikauskas, neseniai pelnęs „Auksinį scenos kryžių“ už scenografiją ir kostiumus Rusų dramos teatre patatytame spektaklyje A.Vvedenskio „Eglutė pas Ivanovus“ (rež. Jonas Vaitkus), anot jo bičiulių, yra toks vienintelis - žmogus su visomis jo dorybėmis ir nuodėmėmis. Savitas ir savo mąstymu, ir gyvenimo būdu, nežabotos fantazijos. Mokantis ir užjausti, ir supykti kūrėjas labiausiai gyvenime vertina ne pompastiką, o nuoširdumą, nors jo kūryboje taikiai sugyvena įvairių epochų stiliai, blizgesys ir kuklumas. Tad ir tas angelas su jį gundžiusiu velniuku jam mielas. Jonas jau nebesvarsto, kuri mūza jam mielesnė: teatro Melpomenė ar žemiškasis molis, nuo kurio pradėjo dailininko kelią.

Šalia Saulės kapinių

Keturiasdešimt metų praėjo nuo bene dešimtmetį publiką žavėju-

sio Kauno dramos teatre pastatyto T.Vailderio „Mūsų miestelio“, (rež. Gytis Padegimas), kuriame išradinę scenografiją, padalijusią sceną į du pasaulius - esamą ir anapusinį - sukūrė J.Arčikauskas. Paskui publiką žavėjo „Pamišėlio užrašai“ su Valentinu Masalskiu ir kiti kartu su šiuo teatro korifėjumi sukurti spektakliai. Pakviestas dirbti į Vilniaus teatrų, scenografas persikraustė į sostinę ir apsigyveno romantiškame ir kiek mistika dvelkiančiame kampelyje, šalia senųjų Saulės kapinių. Kai prie namo esančiame sodelyje pavasario ar vasaros dienomis, o dažniau vakarais atkanka koks Jono bičiulis ar susirenka nedidelė menininkų kompanija, jų žvilgsniai norom nenorom atsiremia į tą kryžių kryželių kalnelį. Tuomet „bohemščikams“ šnekantis apie šį bei tą, o dažnai keiksnojančią ir visais laikais neįvertintą ar nuskriaustą menininkų kastą, net ir koks neįvyčia besprūstantis keiksmazodis regis šventvagyste.

Tad ir pokalbis su dailininku vy-niojosi tame name, dirbtuvėje, kuri

jau daug metų remontuojama ir vis nėra laiko to remonto pabaigti.

Pinigai laimės neneša

Teatrui sielą pardavęs dailininkas pirmiausia stulbina tuo, kad, galima sakyti, iš nieko gali sukurti scenos vaizdą, kuris nėra toks paprastas, nes pirmiausia stebina, šokiruoja, verčia gerai įsižiūrėti į kartais iš pirmo žvilgsnio, atrodytų, nederančius dalykus. Na, o aktorių kostiumai taip pat jo stichija, niekam kitam jų nepatiki.

„Man nesuvokiama protu, kaip galima švaistyti pinigus, kuriuos skiria iš mokesčių mokėtojų dažnai skylėtos kišenės kažkokio išskirtinio teatro bravūriškiems pastatymams, kur, pavyzdžiui, viena choristų kostiumo saga kainuoja 100 litų, - stebisi dailininkas. - Aš kostiumus spektakliui „Eglutė pas Ivanovus“ sukūriau panaudodamas tai, kas buvo teatro rūbų saugykloje. Panašiai buvo ir Japonijoje, Norvegijoje, Danijoje, Austrijos Zalburgo teatre, kuriame tie, kurie mus kvietė statyti A.Kamii (Camiu) „Kaligulą“, stebėjosi, kaip aš sugebėjau sutaupyti tiems teatrams daugiau kaip pusę spektakliui skirtų pinigų. Pinigų paprastai neskaičiuoju, bet dirbu taip, kaip man diktuoja sąžinė.

Ne visada esam teisūs

„Esu laimingas, kad mano scenovaizdyje, su mano sukurtais kostiumais vaidino tokie teatro korifėjai kaip Leonardas Zelčius, jau anapilin išėję Kęstutis Genys, Rūta Stalilūnaitė, Viktoras Šinkariukas“, - kalba scenografas ir, prisimindamas žymiuosius teatro aktorius, prabyla apie jaunimą. Jam skauda širdį, kai mato kai kuriuos jaunus aktorius,

einančius į sceną kaip į kokią diskoteką. „Jaunimui reikia skaityti, skaityti ir dar kartą skaityti: klasiką, poeziją. Scenoje nepakanka tik mokėti vaikščioti, vilkėti kostiumą ir gražiai, sklandžiai „pačiulbėti“. Reikia suvokti jų tiesas, nes mes, seniai, ne visada esame teisūs. Esu tikras, kad tie, kurie neskuba išvykti iš Lietuvos, ištikimybę savo kraštui ir patriotizmą perėmė iš savo tėvų. Aišku, su šiandieniais genijais susikalbėti nėra lengva. Gerai, kad jie prieštarauja, nesusitaiko su konformizmu, o kartais mūsų kartai mesteli ir riebesnį žodį. Tikiu ta karta, daug ką pakeis, ir ne tik Lietuvoje... Pavyzdys - greta. Štai su dukra Milda, kuri taip pat pasirinko sceną, dažnai pasibaram, bet ji dažniausiai lieka teisi“, - šypsosi Jonas.

Monsinjoro palaiminimas

Tai, ką J.Arčikauskui teko pergyventi, jis pats nelinkėtų nė vienam jaunam žmogui, nes tai žiauriai rizikinga, o savo drastiškais poelgiais nesipuikuoja, bet vis dėlto jie įsimintini. Vienas tokių dailininko sumanymų buvo tada, kai minėjome tragiškosios Sausio 13-osios metines. Ta proga jis pasiūlė juodu šilku „aprengti“ Vilniaus katedros kolonas. „Ketinau tuomet ant šilko užrašyti „Amen“, nes mane buvo apėmęs graudulys ir kartu pasididžiavimas tais, kurie tą naktį paaukojo savo gyvybes dėl laisvės, kurios taip visi troškome, - prisiminė J.Arčikauskas ir pridūrė, kad tą įspūdingą atminties instaliaciją jis įgyvendino tik pritarus monsinjorui Kazimierui Vasiliauskui. - Kai jam paskambinau, monsinjoras mane pagyrė sakydamas: „Tu tikras menininkas. Prisiminei, koks Vilniuje yra svarbiausias pastatas“.

TRUMPAI

- Gimė 1957 m. Patilčiuose (Vilkaviškio r.).
- 1985 m. baigė dailės studijas Lietuvos dailės institute.
- Nuo 1983 m. kūrė scenografijas įvairiuose Kauno ir Vilniaus dramos teatruose.
- Ryškesni scenovaizdžiai ir kostiumai spektakliuose: T.Vailderio „Mūsų miestelis“, N.Gogolio „Pamišėlio užrašai“, Č.Aitmatovo „Golgota“, A.Mickevičiaus „Vėlinės“, A.Strindbergo „Sapnas“, H.Ibseno „Lėlių namai“, sukūrė originalų scenovaizdį iš plastikinių butelių Richardo Štrauso operai „Solomė“ Operos ir baletų teatre.
- Dirbo su įvairiais režisieriais, daugiausiai su J.Vaitkumi. Pastaruosius metus darbavosi Lietuvos rusų dramos teatre.
- Už scenografiją ir kostiumus spektaklyje A.Vvedenskio „Eglutė pas Ivanovus“ pelnė „Auksinį scenos kryžių“ (2013). Anksčiau yra pelnęs „Kristoforo“ ir „Fortūnos“ teatrinis apdovanojimus.
- Nuo 1990 m. su dailininkų grupe „Angis“ dalyvauja parodose, dirba keramikos srityje.

Saulius Vvedenskis nuotr.

Režisierius – Jonas Jurašas

Balta drobulė

Drama pagal Antaną Škėmą

Gastrolės

Lietuvos Nacionaliniame dramos teatre

Gegužės 2, 3 dienomis

Bilietus platina Tiketa
www.dramosteatras.lt

Teatro mecenatas

Informaciniai rėmėjai

RSPUBLIKA

Rėmėjai

HATOS GRUPĖ BŪRO

Muzikos ir meilės niekada nėra per daug

Kai vilnietė pianistė **Evelina Puzaitė**, baigusi studijas „Guildhall“ aukštojoje muzikos ir dramos mokykloje Londone, su koncertais sugrįžta į Lietuvą, jaudinasi išeidama į sceną taip, tarsi tai būtų jos pirmasis pasirodymas. Jau dešimt metų ji savo talentą dalija pasaulio muzikos gurmanams. Po kelių dienų tapsianti „Sugrįžimų“ festivalio baigiamąjo koncerto pažiba įsitikinusi, kad muzikos ir meilės niekada nėra per daug.

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Evelina yra pelniusi daugybę tarptautinių apdovanojimų, koncertavusi garsiausiose pasaulio salėse, pasirašyta ilgalaikė sutartis su garsia kompaktinių įrašų kompanija „Landor Records“. Ir tai dar tik pradžia. Muzikos specialistų įvertinta kaip viena ryškiausių jaunųjų pianisčių, E.Puzaitė šį sykį į Lietuvą atvažiuoja ne viena, o su smagia bendraminčių muzikantų kompanija - kvintetu „Cosima“. Šiame vos prieš trejus metus susibūrusiame kolektyve įvairiais muzikos instrumentais groja tarptautinė jaunų muzikų komanda. Lietuvos muzikų rėmimo fondo kvietimu jaunieji atlikėjai gegužės 2 dieną pasirodys Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje.

- Ką jums reiškia sugrįžti į Lietuvą ir dovanoti gimtinės publikai kaskart naują muzikinę programą?

- Dovanoti koncertą Lietuvos publikai - gal ne visai tikslus apibūdinimas, nes groti Lietuvoje, gimtinės publikai man pačiai - ne mažesnė dovana. Visa, ką darai namuose, o Lietuva buvo ir bus mano namai, - tai kažkas ypatinga, miela, džiugu. Ši kartą pasirodymas Filharmonijoje ypač jaudinantis ne tik todėl, kad tai finalinis „Sugrįžimų“ festivalio kon-

certas. Tai pirmasis mano kartu su bičiule iš Tasmanijos įkurto kvinteto „Cosima“ pasirodymas Lietuvoje. Man labai svarbu, kad mano tėviškėje sugrotume kuo geriau. Kad ir kiek metų prabėgtų nuo mano išvykimo mokytis, o paskui dirbti, koncertuoti po pasaulį, namai, kuriuose gimiau ir augau, turi kitokį, mielą ir tik jiems būdingą kvapą. Jo visada pasiilgstu, kaip ir tėvų, brolio ir sesers.

- Kodėl jus taip retai matome ir girdime Lietuvoje?

- Koncertuoti kartą per metus ir dar Filharmonijoje gal tai ir nėra taip retai? Ne visi net ir Lietuvoje gyvenantys muzikantai turi šią galimybę.

- Pianistai, skirtingai nuo kitų muzikantų, savo fortepijono kartu nesivežioja. Kur ir koks instrumentas jums mieliausias? Kaip prisijaukinate fortepijoną svečiuose kraštuose?

- Mieliausias instrumentas yra tas, kuris tarsi groja pats. Kai kada būna nelengva prisitaikyti prie instrumentų, turinčių specifinių trūkumų, tačiau į tai stengiuosi žiūrėti kaip į iššūkį, kaip į dalį pasirodymo.

- Kuo jus sužavėjo Londonas, kad likote šiame didmiestyje po studijų?

Evelinos Puzaitės asmeninio albumo nuotr.

- Galimybėmis tobulėti, gyvenimo tempu, architektūra.

- Ar gabūs ir talentingi lietuvačiai pritampa prie didmiesčio kultūrinio gyvenimo?

- Manau, kad gabūs ir talentingi žmonės visur suras sau vietą. O Londonas yra didelių galimybių miestas, kuriame sėkmingai savo karjerą tęsia nemažai lietuvačių muzikų.

- Esate koncertavusi daugelyje šalių, su žymiais orkestrais - ir dirigentais, o pernai jums teko garbė pasirodyti Niujorko „Carnegie Hall“. Ten, rodos, skambinote ir M.K.Čiurlionį. Kuo mes, lietuviai, esame įdomūs pasauliui?

- Čiurlionį esu skambinusi ne tik Niujorke, bet ir Londone, kitose šalyse ir visur susilaukdavau puikių įvertinimų. O apskritai apie lietuvių kitose šalyse iš aplinkinių tenka išgirsti malonių atsiliepimų. Daug kas pamini humoro jausmą, daug kas žino Arvydą Saboną ir tą patį mūsų tautos genijų Čiurlionį. Deja, kartais pasitaiko ir labai negatyvių emigravusių mūsų tautiečių poelgių, apie kuriuos parašo spauda ar parodo televizija. Šaukštas deguto juk pagadina ir medaus statinę, bet tai, dėkui Dievui, labai reti atvejai. Visiems įdomu, iš kur kilusi mūsų kalba ir užsieniečiams keistokos pavardės. Daugelis ne taip seniai atradę Lietuvą, domisi ir mūsų praeitimi, virtuve, ir kas mes tokie. Ir, be abejo, muzika.

- Esate išleidusi nedidelę knygėlę „Tempo primo“, kuri susijusi su muzika ir jūsų vizualine jausena - fotografijomis. Ar ir toliau rašote?

- Taip, poezija, esė man labai padeda atsipalaiduoti po valandų, praleistų prie instrumento. Taip pat daug fotografuoju, kuriu, tapau. Manau, kad visi tie mano pomėgiai tik praturtina mano muziką.

- Esate daug keliavusi su koncertais ir šiaip po pasaulį. Koks Žemės kampelis jums gražiausias ir jaukiausias?

- Iš matytų ir aplankytų vietų labai didelį įspūdį paliko Barbadosas, muzikų Meka Italija ir Tailandas. O pats gražiausias ir jaukiausias kampelis, be abejo, Vilnius ir kaimas

TRUMPAI

- Gimė 1982 m. Vilniuje.
- Mokėsi M.K.Čiurlionio menų gimnazijoje, Lietuvos teatro ir muzikos akademijoje.
- 2001 m. laimėjusi Baltijos šalių stipendiją, išvyko studijuoti į Londono Guildhalo aukštąją muzikos ir dramos mokyklą.
- Yra koncertavusi su žymiais orkestrais Prancūzijoje, Švedijoje, Italijoje, Izraelyje, Rusijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kt.
- Įrašų kompanija „Landor Records“ išleido jos įgrotą plokštelę „Moment Musicaux“.
- Kuria muziką, domisi menine fotografija, tapyba.

prie Merkio upės. Labai pasiilgstu Lietuvos gamtos.

- Pavasaris vėluoja, bet paukščiai jau parskrido, o „Sugrįžimų“ festivalio tikslas ir yra sugrąžinti tautiečius į Lietuvą. Ko trūksta žmogui, kuris išvyksta gyventi svetur?

- Labai gražus ir kilnus man „Sugrįžimų“ tikslas... Manau, kad sugrįžimas į gimtinę turi būti kiekvienam žmogui svarbus ir ypatingas, kad ir kur jis būtų ir kokių tikslų siektų. Sakoma, kad visi keliai veda į Romą, o mano visos mintys pavasarį skrieja į Vilnių, mano vaikystės miestą ir dar į Dargužių kaimą Varėnos rajone. Ten dar mano senelio statyta sodyba, tėtis įrengta pirtelė ant Merkio kranto - didelis sodas, kurį maga pamatyti žydinti, kaip ir žibučių plantacijas miške. Ten sustoja laikas ir pasaulis sukasi ant smilgų. Ir paukščiai ten savi, raginantys sugrįžti. Tai nepakartojamas jausmas.

a|ch

Ana Karenina

ANŽELIKOS CHOLINOS ŠOKIO TEATRAS | WWW.ACH.LT

gegužės 3 d. | 19.00 **birželio 25 d. | 19.00**

Girstučio kultūros rūmai, Kaunas Lietuvos nacionalinis dramos teatras, Vilnius

Kiekviename darbe - savas etiketas

Vyresnybės ir bendradarbių požiūris į mus priklauso ne tik nuo mūsų darbo kokybės, bet ir nuo elgesio. O ar žinote, kaip tinkamai elgtis darbe? Juk čia yra savos taisyklės ir supratimas, kas leistina, o kas ne. O taisyklių, tegu ir nerašytų, pažeidinėjimas kartais gali baigtis papeikimu arba net atleidimu iš darbo. Kai kurios firmos net parengia nuostatus, kuriuose surašomos biuro etiketo taisyklės, ir jie iškabinami matomoje vietoje. Jei tokio taisyklių sąvado nėra, jums teks kliautis vien savo takto jausmu.

Ko kategoriškai nepatartina daryti darbe? Pavyzdžiui, ateiti neblaiviam. Net jei dirbate, tarkime, kiemsargiu arba iškviečiamu santechniku. Neblaivių santechnikų laikai seniai praėjo ir dabar girtaujantys darbe rizikuoja būti nedelsiant atleisti: niekam nereikia klientų ir užsakovų skundų!

Nereikėtų ir šokiruoti aplinkinių savo ekstremalia išvaizda. Biuro darbuotojų drabužiai turi būti švarūs, nesuplyšę ir ne tokie ryškiaspalviai, kad jus būtų galima lyginti su papūga. Šukuosena - tvarkinga. Plaukai, nudažyti įvairiausiomis spalvomis, net violetine, mėlyna ir žalia, taip pat nepageidaujami, nebent jūsų kontora priklauso šou verslo sričiai.

Nedera tarnybiniu telefonu girdint kolegoms kalbėtis asmeniniais klausimais. Jei jums reikia paskambinti asmeniniu klausimu, išeikite iš patalpos ir pasinaudokite savo mobiliuoju telefonu.

Taip pat nepageidautina asmeniniais tikslais dažnai naudotis internetu, pavyzdžiui, „kabėti“ socialiniuose tinkluose arba žaisti kompiuterinius žaidimus, ypač jei dirbate su klientais.

Negalima girdint kolegoms arba pavaldiniams ką nors įžeidinėti, juolab keiktis, ypač dirbant biure. Kur nors statybose toks bendravimo stilius gal ir gali tikti, bet, aišku, tai irgi nieko gero...

Bendraudami su kolegomis ir klientais nebūkite atžarūs ir nekelkite balso. Sunkiais atvejais kreipkitės į vyresnybę arba kompetentesnius bendradarbius. Savo teismą įrodinėkite ramiu tonu. Audringas santykių aiškinimasis paprastai neduoda gerų rezultatų.

Nepageidautina darbo metu bendradarbiams pasakoti apie savo asmeninius reikalus. Jei norite tai aptarti, palaukite pertraukos.

Nedėkite kojų ant stalo. Gal Amerikoje tai yra priimta, bet pas mus tai bus įvertinta kaip nekultūringumas.

Nepalikite apšiukšlintos darbo vietos. Laikykitės taisyklės darbo dienos pabaigoje susitvarkyti darbo vietą ir apsižiūrėti, ar ant stalo nepalikate netvarkos. Atsiminkite, kad niekas neprivalo tvarkytis už jus!

Neaptarinėkite viršininkų ir kitų darbuotojų jiems nesant. Dabar daugelyje kontorų įrengiamos „blakės“, ir bosui nebus sunku sužinoti, kas ką apie jį kalba. O kolegai jūsų žodžius tiesiog gali persakyti kiti.

Nekalbėkite su kolegomis apie pinigų ir neprašykite jų paskolinti. Tai gali jus įstumti į nemalonią padėtį.

Stasio Žumbio nuotr.

Kai kurios firmos net parengia nuostatus, kuriuose **surašomos biuro etiketo taisyklės**, ir jie iškabinami matomoje vietoje

Susilaikykite nuo komentarų apie kolegų ir klientų tikyba, tautybę arba politines pažiūras. Prisiminkite, kad tai gali išprovokuoti rimtą konfliktą.

Nevėluokite ir neverskite klientų arba verslo partnerių jūsų laukti. Tai gali sukelti vadovybės ir užsakovų nepasitenkinimą, taip pat pakirsti jūsų dalykinę reputaciją.

Net jei dirbate didelėje įmonėje ir

visų darbuotojų asmeniškai nepažįstate, stenkitės sveikintis su visais, ką sutiksite. Jei uženate į darbo kabinetą, dera pasisveikinti su visais darbuotojais. Būtina sveikintis su pavaldiniais ir atsakyti į jų pasisveikinimą.

Jei esate naujas žmogus įmonėje, į visus kolegas dera kreiptis „jūs“, net daug jaunesnius už jus. Tokia pati taisyklė galioja ir bendraujant su naujokais. Vėliau, kai susipažinsite artimiau, bus galima pereiti prie „tu“.

Aptarinėdami dalykinį klausimą telefonu stenkitės laikytis dalykinio stiliaus. Venkite žargono, parazitinių žodelių ir neliteratūrinės kalbos, ypač bendraudami su klientais. Ta pati taisyklė galioja ir dalykiniam susirašinėjimui.

Laikykitės šių nesudėtingų taisyklių, ir jums neturėtų kilti problemų, bent jau bendraujant su kolegomis.

Parengė Milda KUNSKAITĖ

Kaip padidinti savo įtaką kitiems

Prašote, bet negaunate, ko norite? Kaipgi kitą žmogų priversti daryti būtent tai, ko reikia jums? Kad ir kaip ten būtų, gyvenime kai kada prisieina griebtis mažų gudrybių. Štai dešimt tokių gudrybių, kurios puikiai veikia bendraujant net su mažai pažįstamais žmonėmis arba tais, kurie užima aukštesnę visuomeninę padėtį. Pamėginkite ir įsitikinkite!

VADINKITE PAŠNEKOVĄ VARDU

Deilas Karnegis (Dale Carnegie) sakė, kad mums maloniausias - savo vardo garsas. Todėl kai norite iš ko nors ką nors gauti, kreipkitės į jį vardu, net jeigu situacija yra visiškai oficiali. Bet neperstėnkite! Jei pernelyg dažnai minėsite pašnekovo vardą, tai jį pradės erzinti. Kreipkitės vardu tuomet, kai konkrečiai pasakote savo prašymą.

MEILIKAUKITE

Su viena sąlyga: jūsų meilikavimas turi skambėti nuoširdžiai. Pavyzdžiui, ne šiaip „Kaip tu šiandien gerai atrodai!“, o „Kaip tau tinka ši suknelė, guli kaip nulieta!“ Nurodykite detales, kitaip jums nepatikės. Jei norite pagirti kieno nors išvaizdą, pasakykite, kad jo/jos gražios akys (plaukai, rankos, kojos), o ne šiaip sakykite, kad jis/ji gražiai atrodo. Detalės jūsų pasisakymui suteiks tikrumo, ir bus lengviau žmogų palenkti į tą pusę, į kurią reikia jums.

PRAŠYKITE PASLAUGOS

Prieš kreipdamiesi į ką nors su rimtu prašymu, iš pradžių paprašykite nedidelės paslaugos. Tarkime, paskolinti jums kokią nors knygą arba kam nors ką nors nuo jūsų perduoti... Kitą kartą jis mielai atsilies į jūsų prašymą. Paslaptis paprasta: jeigu jūs ko nors prašote, ir jis gali tikėtis, kad prireikus galės kreiptis pagalbos į jus. Todėl ir negadins santykių - išklauskis ir rimtesnį prašymą.

PRADĖKITE PRAŠYTI NUO SMULKMENOS

Jei iš pradžių paprašysite ko nors neesminio, yra daug šansų, kad žmogus įvykdys ir rimtesnį prašymą. Bet geriau jo neapsunkinti iškart dviem prašymais, o palūkėti dienelelę kitą.

REIKALAUKITE DAUGIAU, NEGU JUMS REIKIA

Visi žino, kad įsidarbinant pageidaujama mažiausią atlyginimą geriau padidinti bent pusantro karto. Tuomet yra šansų, kad jums bus pasiūlyta būtent tiek, kiek ir tikėjotės. Tai pasakytina ne tik apie pinigus. Jeigu turite kokį nors prašymą, bet nesate tikri, kad atsakymas bus teigiamas, pradėkite nuo kito prašymo, net kvailiausio. Kai pašnekovas atsakys neigiamai vieną kartą, galite drąsiai iškloti „reikalingą“ prašymą. Tikriausiai bus nepatogu žmogui atsakyti antrą kartą.

SU PRAŠYMAIS GERIAU KREIPTIS

TADA, KAI ŽMOGUS YRA PAVARGĘS

Būdami pavargę, žmonės lengvai pažada, ko iš jų prašoma, nes paprasčiau sutikti negu atsakyti. O pažadą paprastai vykdo, nes kitaip žmogus jaučia psichologinį diskomfortą. Naudokitės tuo. Bet blaiviai įvertinkite situaciją: jei turite reikalų su dideliu viršininku, jam bus paprasčiau pokalbį paskirti kitą dieną, užuot sprendus jūsų problemas.

„ATSPINDĖKITE“ PAŠNEKOVĄ

Jei kopijuosite kito elgesį, gestus, kalbėjimo manierą, žmogus pajus jums palankumą. Bet tai jokių būdu neturi atrodyti kaip mėgdžiojimas, kitaip poveikis bus atvirkščias. Stenkitės pašnekovą mėgdžioti nepastebimai, prisiderindami prie jo, ir pelnysite jo simpatiją.

MOKYKITĖS KLAUSYTI

Daugeliui žmonių nepatinka, kai kalbantis kitas juos pertraukia arba iškart reiškia nesutikimą su jų nuomone. Pamėginkite iš pradžių išklausti, ką pasakys pašnekovas, o paskui leiskite jam suprasti, kad suvokėte, kas jums sakoma, ir tik paskui diskutuokite. Taip bus lengviau susitarti.

KARTOKITE, KĄ JUMS SAKO PAŠNEKOVAS

Paprastai tai vertinama kaip dėmesys. Visai nebūtina tiksliai kartoti pašnekovo žodžius, pakanka juos perfrazuoti. Galima atsakant ką tik pasakytą frazę suformuluoti kaip klausimą. Šį triuką dažnai naudoja psichoterapeutai.

KALBĖDAMIESI LINKČIOKITE

Jei atsakydami į pašnekovo reiškiamas mintis linkčiosite, jis tikriausiai manys, kad su juo sutinkate arba bent jau jį suprantate. Todėl jis jums pajus palankumą ir bus lengviau jį įtikinti, kad esate teisus.

FUTBOLAS

„Atlanto“ sėkmės paslaptis - liejamas prakaitas

Šį savaitgalį bus sužaistos paskutinės Lietuvos futbolo čempionato I rato rungtynės. Jau dabar galima konstatuoti, kad didžiausią staigmeną pateikė pirmoje vietoje įsitvirtinęs Klaipėdos „Atlantas“.

R Darius ČIUŽAUSKAS
„Respublikos“ žurnalistas

Klaipėdos „Atlantas“ čempionato IX turo rungtynes šiandien vakare Gargžduose žais su vietos „Banga“. Kol kas tik vieną pralaimėjimą patyrę klaipėdiečiai po septynerių rungtynių turi surinkę 18 taškų ir pirmąją turnyrinėje lentelėje.

Artimiausią savo persekiotoją šalies vicečempioną Vilniaus „Žalgirį“ uostamiesčio komanda lenkia 2 taškais. „Žalgiris“ šiandien išvykoje susitiks su pajėgia Marijampolės „Sūduva“, tad Klaipėdos komanda turi puikias galimybes pirmą A lygos varžybų ratą užbaigti vilkėdama simbolinius lyderių marškinėlius.

Kol kas būtent Klaipėdos komandos žaidimas yra didžiausia ir, bent jau pajūrio futbolo sirgaliams, maloniausia staigmena šiame šalies futbolo čempionate.

Apie priežastis, nulėmusias tokį puikų čempionato startą, „Sporto gyvenimas“ kalbasi su vienu iš Klaipėdos „Atlanto“ trenerių, praeityje vienu geriausių šalies futbolininkų Rimantu ŽVINGILU.

- Kaip ruošiatės ne tik pajūrio futbolo sirgaliams didžiulį susidomėjimą keliančiam Vakarų Lietuvos derbiui su Gargždų „Banga“?

- Kokio nors išskirtinio pasiruošimo nėra. Kaip ir kokios nors specialios užduoties su tuo varžovu būtinai sužaisti taip, „išjungti“ iš žaidimo tą ar aną futbolininką. Kaip ir prieš kiekvienas rungtynes, komandai bus keliamas maksimalus tikslas - nugalėti. Šis planas galioja kiekvienose mūsų rungtynėse. Ir nesvarbu, su kuo žaistume, - Alytaus „Dainava“, „Banga“ ar „Žalgiriu“.

- Ar prieš čempionato pradžią tikėjote, kad „Atlantas“ gali taip puikiai startuoti ir pirmąjį ratą baigti būdamas lyderiu?

- Jei atvirai, nesitikėjau. Bet vyriausiasis komandos treneris Konstantinas Sarsanija, mano manymu, tikėjo. Iš jo kalbos supratau, kad ekipa yra pasiruošusi maksimaliems tikslams. Toks buvo nusiteikimas ir vidinė nuojauta.

Viskas pradėjo ryškėti per pasiruošimą sezonui ir ypač Turkijoje surengtose stovyklose. Jose mes žaidėme su stipriomis komandomis, pajėgesnėmis, nei dalyvauja šalies čempionate. Kita vertus, mes turime tikėti savo sėkme, nes einame teisingu keliu ir pasitikime savo žaidėjais.

- Išduokite sėkmingo „Atlanto“ žaidimo formulę.

- Kad aš jos net nežinau, tikrai nėra didelių paslapčių. Papras-

Redakcijos archyvo nuotr.

► **NUSIPELNĖ.** „Atlanto“ treneris Rimantas Žvingilas neabejoja, kad komandos žaidimas ir užimama pirmoji vieta turnyrinėje lentelėje yra ne atsitiktinumas, o nuoseklaus darbo rezultatas

čiausiai yra surinktas brandus kolektyvas ir patikimi žmonės - futbolininkai, treneriai, komandos vadovai. Jų požiūris į darbą. Visa tai susilipdo į viena ir šis tas išeina.

Pas mus nėra nei žvaigždžių, nei labai nusipelnusių žaidėjų. Bet juk viskas paprastai susideda iš smulkmenų. Kaip gyveni, kaip ruo-

labai didelių užduočių nekelia. Bet aišku, kad kiekvienų rungtynių maksimali užduotis - sužaisti teigiamai. O ar užteks jėgų? Su Dievo pagalba, manyčiau, turėtų užtekti. Svarbiausia, kad žaidėjai būtų sveiki ir patirtų kuo mažiau traumų. O kaip bus, spėlioti nenorėčiau. Tai tik aiškiaregiai gali pasakyti.

► **Norime, kad futbolas pagaliau grįžtų į Klaipėdą. Jį reikia gaivinti ne žodžiais, o žaidimu. Jei bus rezultatai, bus ir pilnos tribūnos sirgalių**

šiesi varžyboms, ką valgai, kaip ilsi. Jei visa tai darai protingai ir teisingai, tai matyti per rungtynes ir yra rezultatas.

- Jums teko daug metų žaisti „Atlante“ ir net būti jo žaidžiančiuoju treneriu. Ar daug kas pasikeitė nuo tų laikų?

- „Atlante“ buvau, kai jis išgyveno ir geresnius, ir blogesnius laikus. Dabartinis komandos periodas panašus į tą, kai jos treneriu buvo Sergejus Savčenkovas. Taip pat primena ir tuos laikus, kai aš žaidžiau Šiaulių „Karedoje“. Bet tai buvo beveik prieš du dešimtmečius. Svarbiausia, kad „Atlantas“ dabar juda į priekį, o ne žengia atgal.

- Čempionato pradžia įspūdinga, bet ar užteks jėgų ir įspūdingam finišui?

- Vyriausiais treneris yra pasakęs, kad komandai šiame sezone

- Sprendžia vyriausiasis komandos treneris. Mes galime tik pasiūnekėti ir pritarti, bet galutinis sprendimas priklauso jam. Gal jau ir reikėtų duoti kai kuriems žaidėjams pailsėti, nes grafikas tikrai įtemptas ir žaidžiame kas trys ar keturios dienos. Yra ir mikrotraumų. Be jokios abejonės, taurė mums labai svarbi. Kaip ir visai Klaipėdai. Miestui tai būtų neeilinis įvykis.

- Kurį iš komandos žaidėjų būtų galima labiausiai išskirti?

- Nepasakyčiau, kad kas nors labai išsiskiria. Žinau Andriaus Bartkaus, kuris yra stabilus žaidėjas, pajėgumą. Kazimieras Gnedojus nepritapo „Žalgiryje“ ir „Sūduvoje“, nes, mano manymu, jam neleido įsitvirtinti - padarė klaidelę ir keičia. O mūsų komandoje jis yra tvirtas savo pozicijos žaidėjas.

Galima paminėti maloniai nustebinusį Evaldą Razulį, kurį „Respublika“ neseniai kalbino. Praėjusiame sezone jis ne per daugiausiai mušė įvarčių. Nors, aišku, pernai „Atlantas“ buvo visai kitoks. Ir per pasiruošimą sezonui, galima sakyti, nemušė. O dabar pratrūko.

Sėkmė į jį atsigrėžė, bet vien jos neužtenka. Su Evaldu buvo daug šnekama. Ir aš jam, kaip buvęs puolėjas, patarinėjau, kad daugiau žaistų „veidu į vartus“. Ir vyriausiasis treneris man sakydavo: pasiūnekėk, patark. Šiaip Evaldo darbo krūvis aikštėje yra labai didelis. Gal kas neatkreipė dėmesio, kad 90 proc. dvikovų jis laimi galva, gerai priima kamuolį, jį palaiko ir

atiduoda komandos draugams. Tik tiek, kad visai tai darydavo per toli nuo vartų.

O dabar Evaldas viską sudėjo į krūvą - ir kovą „antrajame aukšte“, ir kamuolio priėmimą. Ir muša įvarčius ne tik galva, bet ir suklaidindamas varžovus „ant žemės“. Linkiu, kad jam ir toliau taip sekstųsi.

Galėčiau vardyti ir daugiau žaidėjų. Marius Papšys įsibėgėja, daugiau norėtusi iš jaunojo Donato Kazlausko, kurio baterijos kiek nusėdo ir truputį dingo pasitikėjimas savo jėgomis. Žinome Donato Naviko galimybes, gerai buvo įsižaidęs Tadas Eliošius, bet jį pristabdė trauma.

Bet kurį nors vieną labiau išskirti tikrai negalėčiau. Tuo labiau kad futbolas yra komandinis žaidimas.

- Tikriausiai nereikia nė sakyti, kad „Atlanto“ atgimimas yra didžiulis vyriausiojo komandos trenerio K.Sarsanijos nuopelnas.

- Čia net kalbos nėra. Vien ko vertas jo, kaip trenerio, mentalitetas. Jis pats yra žaidęs Prancūzijoje, todėl jo mentalitetas truputį kitoks nei žinomų Rusijos futbolo specialistų.

O kur dar K.Sarsanijos ramumas, psichologijos išmanymas ir mokėjimas nuteikti rungtynėms. Žaidėjams nereikia penkis kartus perklausti trenerio, ko jis iš jų nori. Viskas labai aišku, tiek treniruočių procesas, tiek išsidėstymas per rungtynes. Taktika tiesiog „su-kramtoma“, tad nekyla jokių nereikalingų klausimų.

K.Sarsanija matė labai daug komandų ir žaidėjų. Buvo direktorių mi ekipose, kuriuose dirbo tikrai labai aukšto lygio treneriai ir futbolo specialistai. Iš jo tikrai yra ko pasimokyti. Svarbiausia, manau, yra tai, kad jis dar ne viską atskleidė ir tikrai nustebins ateityje.

- Kaip ir visa „Atlanto“ komanda?

- Apie ką aš ir sakau. Pas mus juk yra nemažai jaunimo. Jis auga ir nestovės vietoje. Aš nesu prieš legionierius, bet man malonu, kad komandoje visi yra lietuviai. Mūsų šalyje tikrai yra gabių jaunuolių, kurie gali parodyti, jog yra ne prasčiau už užsienio žaidėjus.

„Atlantui“ yra sudarytos geros sąlygos, sutvarkyti finansiniai reikalai, yra motyvacija. Reikia tik žaisti ir mėgautis futbolu. Kad tik Dievas duotų sveikatos. Norisi kuo greičiau grįžti į savo stadioną. Žmonės jau neduoda ramybės. Net tie, kurie futbolo rungtynes yra vos kelis kartus matę ir nieko apie jį nesupranta, klausinėja, kada mus pamatys Klaipėdoje. Trokšta įsitikinti, ar teisybę rašo apie mus spauda...

Mes taip pat norime, kad futbolas pagaliau grįžtų į Klaipėdą. Jį reikia gaivinti ne žodžiais, o žaidimu. Jei bus rezultatai, bus ir pilnos tribūnos sirgalių. Juk niekas neina į kino teatrą žiūrėti neįdomaus filmo.

Reikia tikėtis, kad šis atgimimas truks ne metus ar dvejus, o mažiausiai dešimtmetį.

ČEMPIONAS

Seras Aleksas grįžo į sostą

Į aštuntąją dešimtį įkopus Aleksas Fergusonas (Alex Ferguson) dar kartą įrodė, kad jo treniruojama „Manchester United“ futbolo komanda yra išskirtinė. Mančesterio klubas 20-ą kartą tapo Anglijos čempionu. Po triumfo daugelis futbolininkų dėkojo būtent treneriui, kuriam šis titulas buvo jau 13-as.

Nepralenkiami Anglijoje

Pirmadienis „Manchester United“ gerbėjams anaip tol nebuvo sunki diena. Antradienis - galbūt. Būtent pirmadienį „raudonieji velniai“ savo aikštėje 3:0 nugalėjo Birminghamo komandą „Aston Villa“ ir užsitikrino rekordinį - 20-ąjį - čempionišką įrašą klubo istorijoje. Per 34 rungtynes „Manchester United“ surinko 84 tšk. Artimiausias persekiotojas „Manchester City“ klubas po 33 mačų turi 68 tšk.

20 titulų nėra išskirtinis reiškinys stipriausioje futbolo lygoje. Madrido „Real“ 32 kartus laimėjo Ispanijos čempionatą, Turino „Juventus“ 28 kartus triumfavo Italijoje, Miuncheno „Bayern“ 23 kartus - Vokietijoje. Anglijoje „raudonieji velniai“ yra nepralenkiami. Kitas legendinis klubas „Liverpool“ savo sąskaitoje turi 18 titulų, tačiau jis pastaraisiais metais Mančesterio kolektyvui yra ne konkurentas.

Stebina „Manchester United“ stabilumas. Šis titulas buvo 13-as nuo 1993 m. ir penktas per septynis pastaruosius sezonus. Tik 2010 m. sero A.Fergusono kariauną įveikė Londono „Chelsea“, o pernai - „Manchester City“ futbolininkai. Pernykštė nesėkmė buvo ypač skau-

EPA-Eltos nuotr.

► **LEGENDA.** Nuo 1986 m. prie Mančesterio klubo vairo stovintis Aleksas Fergusonas yra gyva futbolo istorija

di. „Raudonieji velniai“ paskutinio turo mače 1:0 įveikė „Sunderland“ ir jau buvo pasirengę švęsti. Tačiau kitose rungtynėse „Manchester City“ įmušė du įvarčius per teisėjo pridėtą laiką ir išplėšė titulą. „Ateinančią sezoną viskas bus kitaip“, - pažadėjo A.Fergusonas. 71 metų futbolo vilkas pažadą ištesėjo.

Naujovės ir tradicijos

Prieš sezoną daug kas sakė, kad „Manchester United“ be reikalo sumokėjo Londono klubui „Arsenal“ 24 mln. svarų už puolėją Robiną van Persį (Robin van Persie). Dabar skeptikai tyli, nes būtent olandas įmušė visus tris įvarčius mače su „Aston Villa“. Iš viso R.van Persis per šį Anglijos čempionatą pasižymėjo 24 kartus. Jis pakilo į viršūnę rezultatyviausių futbolininkų sąrašo. Taigi A.Fergusonas ir šiuo atveju žinojo, ką daro. Beje, R.van Persis daug metų žaidė Londone, bet su „Arsenal“ taip ir neiškovojo nė vieno titulo. Perėjus į A.Fergusono kariauną, užteko vieno sezono.

„Manchester United“ klubas buvo įkurtas dar 1878 m. Pirmąjį

Anglijos čempiono titulą jis iškovojo 1908 m. Nuo 1910 m. „raudonieji velniai“ žaidžia „Old Trafford“ stadione, dažnai vadinamame Svajonių teatru. Šiais laikais tradicijos dažnai pamiršamos, futbolininkai nuolat migruoja, o vieną kitą nesėkmę patyręs treneris keičiamas. „Manchester United“ yra maloni išimtis. Legendinis klubas pasižymi tuo, kad jame netrūksta ir legendinių asmenybių. 1999 m. sero titulą gavęs A.Fergusonas tikrai nusipelnė būti vadinamas legenda.

Gyva istorija

Vyriausiuoju treneriu Mančesteriye seras Aleksas dirba nuo 1986 m. lapkričio. Raudonskruostis škotas pagerino kito legendinio stratego Meto Besbio (Matt Busby) rekordą. M.Besbis treniravo „raudo-nuosius velnius“ 1945-1969 m. Jo vadovaujama komanda laimėjo Europos čempionų taurę 1968 m. Seras Aleksas jau aplenkė savo kolegą daugelyje sričių. Čempionų lygą jis laimėjo 1999 ir 2008 m. Beje, šiemet elitiniame turnyre Mančesterio futbolininkams nepasisėkė. Aštuntfi-

nalyje jie po dramatiškos kovos nusileido „Real“ klubui.

Anglijos čempionate A.Fergusonas gali skaičiuoti titulus iki velnio tuzino. Visus tuos 13 kartų nuo 1993 m. jis stovėjo prie komandos vairo. „Pergalės akimirka visada saldi. Nesvarbu, kada tai įvyksta. Džiaugiuosi stabilumu, kurį mūsų komanda rodo pastaruosius 20 metų. Mano nuomone, dabartinė sudėtis yra stipriausia per pastaruosius kelis sezonus. Turime daug jaunų futbolininkų, kurie vis dar progresuoja“, - gyrė komandą seras Aleksas.

Savo ruožtu 39 metų veteranas Rajanas Gigsas (Ryan Giggs) gyrė strategą: „Pagrindinė mūsų pergalės priežastis yra treneris. Jis niekada nesustoja ir patvirtina savo meistriškumą su tais jaunais žaidėjais, kuriuos turi. Tai yra puikūs futbolininkai. Tikiuosi, jie pratęs mūsų pergalių tradicijas. O aš tiesiog mėgaujuosi procesu. Kol galėsiu būti naudingas, tol tęsiu karjerą. Pažiūrėkite į mūsų trenerį - štai kas yra tikras entuziastas. Kiekviena diena jam yra kaip pirmoji. Viskas prasideda nuo trenerio ir pereina žaidėjams“.

R.Gigsas legendos vardo nusipelnė ne mažiau už A.Fergusoną. Anglijos čempionu saugas taip pat tapo 13-ą kartą. Po pirmojo triumfo, 1993-iaisiais, jis buvo pripažintas geriausiu jaunučiu čempionato žaidėju. Dabar R.Gigsas jau ne toks greitas, tačiau jis vis dar reikalingas. Aukštinėje rungtynėse su „Aston Villa“ veteranas atliko du rezultatyvius perdavimus.

Yra dėl ko kovoti

Į legendos vardą ateityje galėtų pretenduoti ir Veinas Rūnis (Wayne Rooney), tačiau jo ateitis Mančesteriye miglota. Daug kalbama apie galimą didžiausios klubo žvaigždės perėjimą į kitą komandą, galbūt į „Real“. V.Rūnio santykiai su A.Fergusonu ne visada buvo pavyzdiniai, tačiau po triumfo ir šis puolėjas atidavė duoklę treneriui. „Mes visus metus dirbome dėl šios akimirkos ir nusipelnėme titulo. Futbole titulai nekrenta iš dangaus, jų reikia nusipelnyti. Nemaža dalis nuopelnų priklauso treneriui. Jis nulėmė, kad turime nugalėtojų mentalitetą“, - kalbėjo V.Rūnis.

Anglijos čempionate „raudonieji velniai“ sužais dar ketverias rungtynes. Laukia mūšiai dėl garbės, asmeninių titulų ir rekordų. R.van Persis dar turės pakovoti dėl rezultatyviausio žaidėjo vardo. Gera motyvacija visai komandai gali tapti lygos rekordo siekimas. Jei „Manchester United“ futbolininkai laimės visus likusius mačus, jie surinks 96 tšk. Dabartinis rekordas - 95 tšk. - priklauso „Chelsea“ klubui.

Parengė Arūnas ABROMAITIS

SAVAITĖS GIMTADIENIAI

Artūras KARNIŠOVAS
(1971 m. balandžio 27 d.)

Buvęs Lietuvos rinktinės krepšininkas, 1992 ir 1996 m. olimpinį žaidynių bronzos medalių laimėtojas, 1995 m. Europos vicečempionas.

Vidmantas URIBONAS
(1958 m. balandžio 28 d.)

Triatlonininkas. 1998 m. dvidešimt gubo triatlono pasaulio čempionas. 1996 m. pasiekė paros triatlono pasaulio rekordą.

Martynas POCIUS
(1986 m. balandžio 28 d.)

Lietuvos rinktinės krepšininkas, 2010 m. pasaulio čempionato bronzos medalio laimėtojas. Žaidžia Madrido klube „Real“.

Andrius SKERLA
(1977 m. balandžio 29 d.)

Futbolininkas, buvęs Lietuvos rinktinės narys. Nacionalinėje komandoje sužaidė 84 rungtynes ir pagal šį rodiklį yra šalies rekordininkas.

Paulius JANKŪNAS
(1984 m. balandžio 29 d.)

Lietuvos rinktinės krepšininkas. 2007 m. Europos ir 2010 m. pasaulio čempionatų bronzos medalių laimėtojas.

Aušrelė FRIDRIKAS
(1967 m. balandžio 30 d.)

Buvusi TSRS, Lietuvos ir Austrijos rankinio rinktinė žaidėja. Pasaulio čempionatuose pelnė aukso (1990 m.) ir bronzos (1999 m.) medalius.

Tautvydas SABONIS
(1982 m. gegužės 1 d.)

Krepšininkas. Europos jaunučių (2008 m.), jaunių (2010 m.) ir jaunimo (2012 m.) čempionas. Pasaulio jaunimo 2011 m. čempionas.

Kęstutis PILIPAUSKAS
(1958 m. gegužės 2 d.)

Tarptautinės kategorijos krepšinio teisėjas, Lietuvos teisėjų asociacijos prezidentas. Aštuoniskart pripažintas geriausiu šalies teisėju.

Saulius MIKOLIŪNAS
(1984 m. gegužės 2 d.)

Lietuvos futbolo rinktinės saugas. Nacionalinėje komandoje yra sužaidęs 55 rungtynes ir įmušęs tris įvarčius.

Lina GRINČIKAITĖ
(1987 m. gegužės 3 d.)

Lengvaatletė, sprinterė. 2012 m. Europos čempionato bronzos medalio laimėtoja, 2009 m. studentų universiados čempionė.

Tą vakarą švęs visas TV3 žvaigždynas

Dainininkai, prodiuseriai, laidų vedėjai priblokš įspūdingais apdarais

Šventiniam žvaigždžių paradui diriguos Džiugas Siaurusaitis

Staigmenas žada Gediminas Jaunius ir Deividas Meškauskas

Giedrius Savickas jau degustuoja 20-mečio tortą

TV3 20-MEČIO IŠKILMĖS

Gegužės 3 d. penktadienį
19.20 val.

tv3.lt

Giedrė Vokietytė ir Mindaugas Stasiulis gimtadienį žada švęsti itin siautulingai

Jubiliejinės iškilmės vyks Nacionaliniame operos ir baletų teatre

Amžinos jaunystės paieškos

Metams bėgant įgyjame išminties, labiau pasitikime savimi, įgauname tikrąją vidinę laisvę. Ir mūsų išvaizda keičiasi drauge su mumis. Deja, ne visada į gera. Ar yra būdų sustabdyti negailestingą laiką?

Amžius - reliatyvi sąvoka. O.Balzakas (H.Balzac) trisdešimtmetes laikė jau „peržydėjusiomis“, o dabar mes, sekdami amerikiečiais, skelbiame: „Keturiasdešimt - tai naujieji trisdešimt!“ Ne todėl, kad žmonės pradėjo gyventi ilgiau. Tiesiog jiems tapo svarbu ilgiau likti jauniems. Mūsų senelės niekada nesusimąstydavo apie senatvę, jos tiesiog gyveno, augino vaikus, paskui anūkus, gyvenimas plaukė savo vaga ir niekas nebandė sustabdyti laiko ir grąžinti jaunystę. Galbūt jos tiesiog nežinojo, kaip tai padaryti? Maždaug prieš 15 metų, atsiradus įvairioms naujoms technologijoms, pagaliau tapo įmanoma panaikinti laiko žymes be plastinės chirurgijos.

Neskubėkite gyventi

Jaunystės kultas apogėjų pasiekė vos prieš keletą metų. Jaunos merginos ir brandžios damos stengėsi bet kokia kaina veide panaikinti visus laiko paliktus pėdsakus, bet kartais šių pastangų rezultatai būdavo apverktini. Sustingę, tarsi negyvi, aktorių ir TV laidų vedėjų veidai, lygutėlė oda ir nejaunos rankos, išduodančios tikrąjį amžių... Visa tai atrodė nenatūraliai ir net gąsdinamai. Ką kalbėti, jei į kosmetolo-

gus ir estetinės medicinos specialistus pradėjo kreiptis 20-metės, pageidaujančios panaikinti pirmąją raukšlėlę tarp antakių, ir būtinai botoksu. Gydytojai visai nesidžiaugia tokiu veržlumu. Kaip tvirtina kosmetologai, per ankstyvas radikalių metodų taikymas gali padaryti meškos paslaugą. Jaunystėje oda pati turi atlaikyti visus neigiamus poveikius, o padėti jai injekcijomis, šveitimu arba lazeriu - vadinasi, atimti iš jos jėgas anksčiau, negu tai padarys gamta. Tą patį galima pasakyti apie jos priežiūrą. Perkraudami jauną odą aktyviais komponentais, kurių paskirtis - priversti dirbti tą, kuri jau pavargo, gausite priešingą rezultatą. Tapsite vyresnės, ir tie kremai jau nebepadės, reikės dar stipresnių.

Šok, kol jaunas

Nepaisant dabar populiarus teiginio, kad senėjimo procesai prasideda nuo 25 metų, daugelis kosmetologų mano, kad tai - tik rinkodaros gudrybė. Su pirmosiomis mimikos raukšlėlėmis nereikia kovoti radikaliais metodais. Atkreipkite dėmesį: raukšlelių po akimis turi net vaikai. Jaunoms, išskyrus tinkamą valymą ir drėkinamuosius kremus, nereikia nieko, teigia specialistai. Tik sulaukus 30-35 vėta rimčiau užsiimti odos priežiūra. Odos valymo priemonės pakeisti švelnesnėmis, prie įprastų kremų pridėti senėjimą stabdančius serumus ir kremus, kartkartėmis darytis veido masažą. Vėliau galima pasitelkti me-

stebuklus. Daugelio prancūzų ir Holiivudo žvaigždžių jauninimosi programoje - vizitai pas kosmetologę Zoel Sioko (Joelle Ciocco), kurios masažai laikomi ne mažiau efektyviais kaip chirurginės odos tempimo procedūros. Ji savo masažą vadina skulptūriniu, ir tikrai, tarsi nagingas skulptorius lipdo kliento veidą, sukurdamą idealias linijas ir kontūrus. Šio metodo pagrindas - išsamios žmogaus veido anatomijos žinios ir suvokimas, kad stangrūs raumenys yra ne mažiau svarbūs už stangrią odą. Kad pasiektų pačius giliausius, kosmetologė net masažuoja skruostą iš vidaus. Bet dėl rezultato verta kamuotis: jau po pirmojo seanso veido ovalas tampa neprikaištingas, o po 10 seansų gali pasikeisti neatpažįstamai.

3. INJEKCIJOS

Taikant mezoterapiją, odą galima prisotinti vitaminų ir hialurono rūgšties ir net panaikinti riebalų sankaupas pilvo srityje arba antrąjį pagurklį. Botoksas ne tik „nutrina“ raukšles kaktoje, kakle, aplink akis ir lūpas, bet ir kilsteli nosies galiuką. Preparatų, pagamintų hialurono rūgšties pagrindu, injekcijos

EPA-Eltos nuotr.

zoterapiją, šveitimą, ir tik po viso to išbandyti botokną ir biorevitalizaciją, veido kontūrų korekciją.

Žadama, kad po kelių dešimtmečių mokslininkai galutinai sustabdys senėjimą. Manoma, kad šis uždavinys perėjo į inžinerinių projektų kategoriją, svarbiausia - ne kaip būtent tą padaryti, o kuri iš krypčių bus pradėta taikyti praktiškai. Nanomedicina, genų inžinerija, biotechnologijos, kamieninės ląstelės - būdų daug. Problema yra ta, kad vytimo procesas - tai visas tarpusavyje susijusių reiškinių kompleksas, o optimizuojant tik vieną iš jų, norimo rezultato nebus.

lygina raukšles tarp nosies ir lūpų, pakelia skruostikaulius ir keičia veido ovalą, panaikina įkritisų akių efektą. Specialiais preparatais galima padidinti krūtinę.

4. APARATAI

Metams bėgant, kolageno skaidulos išsitempia ir pailgėja, todėl oda tampa ne tokia elastinga, suglemba. Aparatais tos skaidulos verčiamos susitraukti iki normalaus dydžio. Paskui pusmetį padidėja naujo kolageno gamyba, o po 8-9 mėnesių pacientė atrodo tarsi po plastinės operacijos. Specialiu lazeriu „išdeginus“ mikroskopinius senos odos plotelius pačioje raukšlėje, jų vietoje susidaro naujas audinys, ir raukšlė dingsta.

5. PLASTINĖ CHIRURGIJA

Anksčiau tai buvo vienintelis būdas senėjimo padariniams panaikinti, o dabar ja naudojasi nebent tie, kas nori greito rezultato

Būsiu amžinai jauna!

Šiuolaikinė medicina išties gali pasiūlyti daug galimybių išvaizdai patobulinti. Bet atsargiai: vaikantis idealaus veido, nesunku prarasti dalelę savęs. Noras atrodyti jaunai gali tapti varomąja jėga, suteikiančia energijos ir teigiamų emocijų, bet gali virsti ir savitiksliau. Juk veido jaunumas be dvasios jaunatvės yra niekas. Jaunystė - tai gebėjimas eiti savo keliu, gyvenimo geismas, noras pažinti pasaulį, stebėtis ir džiaugtis kiekviena minute. Tai meilė sau ir noras priimti save tokį, koks esi, su visais trūkumais. Galop tai mokėjimas gražiai senti. Taip, kad raukšlės, kuriomis apdovanoja laikas, būtų tarsi linksmi spindulėliai aplink akis, pasakojantys pasauliui, kad jų savininkė mėgsta šypsotis ir visada yra geros nuotaikos. Argi ne tai svarbiausia?

arba praleido laiką, kai galėjo padėti kas nors kita. Be to, plastinės operacijos rezultatus sudėtinga numatyti, gali pasikeisti veido bruožai. Šiuolaikinėje europietiškoje visuomenėje vis dėlto priimta likti savimi. Estetinės medicinos specialistai yra įsitikinę, kad ateitis priklauso jiems. Šiuolaikinės technologijos tiek ištobulėjo, kad gali keisti ne tik veido kontūrus, bet ir žmogaus figūrą. Bet visada atsiras nepatenkintų nosies, akių forma arba krūtinės dydžiu. O čia be chirurgų apsietai neįmanoma. Tiesa, ir jie dabar yra suinteresuoti tuo, kad jų intervencija būtų kuo mažiau pastebima.

Kokios tikrosios senėjimo priežastys?

■ Vykstant gyvybinės veiklos procesams ir veikiant išorės dirgikliams, kaip ultravioletiniai spinduliai, organizme susidaro agresyvūs deguonies junginiai (laisvieji radikalai), kurie provokuoja panašius į puvimą procesus.

■ Laikui bėgant ląstelės praranda gebėjimą savaime atsinaujinti. Daugelio mokslininkų nuomone, lemiamos reikšmės senėjimo procesui turi vadinamasis biologinis laikrodis. Jis skaičiuoja laiką, kurį organizmas turi nugyventi pagal savo priklausomybę tam tikrai rūšiai. Pasibaigus tam laikui, ląstelėse paleidžiamas genetiškai nulemtas savinaikos mechanizmas, kurio pagrindinis komponentas yra senėjimas, pasibaigiantis mirtimi. Kiek kartų ląstelė gali dalytis, priklauso nuo jos tipo, gyvo organizmo, kuriam ji priklauso, rūšies ir amžiaus.

■ Nykimas vyksta ir nuolatos kaupiantis klaidoms genetinėje programoje, kuri lemia ląstelių sandarą ir funkcijas. Jos keičia savo struktūrą, pamažu degraduoja ir miršta.

■ Senėjimo priežastis galima sąlygiškai padalyti į išorines ir vidines, tačiau jos visada veikia kartu, neretai sustiprindamos vienos kitų neigiamą poveikį. Prie išorės veiksnių priskiriama kenksminga ultravioletinė spinduliuotė, aplinkos cheminis ir radiacinis užterštumas, elektromagnetinės bangos, kasdieninis kosmetikos ir sintetinių prausiklių naudojimas, infekcijos ir uždegimai. Nesunku įsitikinti, kaip aplinka gali veikti odą: palyginkite veido ir kitų atvirų kūno dalių odą su nugaros, pilvo arba sėdmenų oda. Jaunystėje skirtumas beveik nepastebimas, o senyvų žmonių dengiamų kūno vietų oda atrodo lygesnė ir stangresnė.

■ Senėjimą sukelia ląstelių apoptozė, programuojama ląstelių mirtis, kurią lydi būdingi citologiniai požymiai ir molekuliniai procesai. Jei apoptozė tampa nevaldoma, ląstelių žūtis virsta patologine.

■ Kodėl vieny žmonių oda ilgai išlaiko jaunatviškumą ir stangrumą, o kitiems jau jaunystėje atsiranda raukšlių? Mokslininkai aptiko apie 1,5 tūkst. genų, kurie tiesiogiai atsako už odos būklę. Taigi dabar yra reali galimybė genetiškai pasukti atgal biologinį raukšlių susidarymo mechanizmą. Lieka tik sukurti kosmetiką, kuri veiktų genus.

Parengė Milda KUNSKAITĖ

Kas vyksta su Žemės klimatu

Niekam ne paslaptis, kad mūsų planetos klimatas keičiasi, be to, pastaruojų metu tai vyksta labai greitai. Afrikoje pasninga, o vidutinėse platumose vasarą pasitaiko neįtikėtinų karščių. Jau paskelbta daugybė įvairiausių teorijų apie tokių pokyčių priežastis ir galimas pasekmes: vieni kalba apie artėjančią apokalipsę, kiti tvirtina, kad nieko baisaus čia nėra. Tai kas gi teisingas ir ką reikia daryti?

Tirpsta Arkties ledynai

Ledynai, dengiantys Arkties vandenyną, žiemą neleisdavo sušalti vidutinių platumų gyventojams. Specialistų nuomone, Arkties ledų ploto mažėjimas yra tiesiogiai susijęs su stipriais snygiais vidutinėse platumose ir su neįtikėtina kaitra vasarą. Mokslininkai aiškina, kad išilusios sritys virš vidutinių platumų rajonų ir šaltas Arkties oras sudarydavo tam tikrą atmosferos slėgių skirtumą. Oro masės judėdavo iš vakarų į rytus, priversdamos judėti vandenyno sroves ir sukeldamos stiprų vėją. Dabar Arktis pereina į naują būseną. Ledynai tirpsta labai greitai ir iki 2020 metų Arktyje vasarą ledo visiškai neliuks.

Priminsime, kad Antarktis ir Arktis iki šiol veikė kaip didžiuliai kondicionieriai: vėjai ir srovės gana greitai nustumdavo ir išsklaidydavo bet kokias orų anomalijas. Pastaruojų metu ledynams tirpstant oro temperatūra arti Žemės ašigalių esančiose srityse didėja, todėl natūralus orų „perkėlimo“ mechanizmas sustoja. Dėl to orų anomalijos (karštis, snygis, speigas arba liūtys) „užstringa“ viename rajone daug ilgiau negu anksčiau.

Žemėje - visuotinis atšilimas

JT specialistai mūsų planetai artimiausioje ateityje pranašauja katastrofas dėl visuotinio atšilimo. Šiandien visi jau pradėjo priprasti prie orų „išsišokimų“, suprasdami, kad su klimatu vyksta kažkas negera. Pagrindinis pavojus yra žmogaus gamybinė veikla, nes į atmosferą išmetama labai daug anglies dvideginio. Kai kurių specialistų nuomone, tai neleidžia išspinduliuoti Žemės šilumos, sukelia perkaitimą, susidaro tarsi šiltnamio sąlygos. Per pastaruosius 200 metų anglies dvideginio koncentracija atmosferoje padidėjo trečdaliu, o

vidutinė planetos temperatūra pakilo 0,6 laipsnio. Planetos Šiaurės pusrutulyje temperatūra per šimtmetį pakilo daugiau negu per visą ankstesnį tūkstantmetį. Jei Žemėje ir toliau tokiais tempais augs pramonė, žmonijai gresia globalinis klimato pasikeitimas iki šio amžiaus pabaigos - temperatūra padidės 2-6 laipsniais, o pasaulio vandenyno lygis pakils 1,6 m. Kad to neįvyktų, buvo parengtas Kioto protokolas, kurio pagrindinis tikslas - apriboti anglies dvideginio išmetimą į atmosferą. Reikia pasakyti, kad pats atšilimas nėra labai pavojingas: pas mus grįš klimatas, kuris buvo prieš 50 amžių iki mūsų eros. Mūsų civilizacija tomis komfortiškomis sąlygomis vystėsi normaliai. Pavojingas ne pats atšilimas, o jo staigumas. Klimatas keičiasi taip sparčiai, kad žmonijai neliuka laiko prisitaikyti prie naujų sąlygų. Daugiausia dėl klimato kaitos nukentės Afrikos ir Azijos gyventojai, kurie šiuo metu patiria dar ir demografinį bumą. Kaip nurodo JT ekspertai, atšilimas neišvengiamai paveiks žemės ūkį: užėjus baisioms sausroms pradės trūkti geriamojo vandens ir kils įvairios epidemijos. Be to, staigiai keičiantis klimatui susidaro naikinantys taifūnai, kurių pastaraisiais metais padaugėjo.

Visuotinio atšilimo pasekmės

Pasekmės gali būti ištisios katastrofiškos. Išsiplės dykumų plotas, padažnės potvynių ir audrų, paplės drugys ir maliarija. Azijoje ir Afrikoje smarkiai sumažės derliai, užtat jie padidės Pietryčių Azijoje. Europoje padažnės potvynių, Olandija ir Venecija nugrims į jūrą. Naujoji Zelandija ir Australija kentės troškulių, o rytinė Jungtinių Valstijų pakrantė atsidurs niokojančių audrų zonoje, vyks krantų erozija. Ledonešis Šiaurės pusrutulyje prasidės dviem savaitėmis anksčiau. Arkties ledo dangą sumažės apie 15 proc. Antarktyje ledynai atsitrauks 7-9 laipsniais. Taip pat ištirps ledynai Pietų Amerikos, Afrikos ir Tibeto kalnuose. Migruojantys paukščiai daugiau laiko leis šiaurėje.

Ką daryti?

Dabar išmetamo anglies dvideginio kiekio kontrolės problemą bando spręsti taikant kvotų sistemą, numatytą Kioto protokole: įvairių šalių vyriausybės energetikos ir kitoms įmonėms nustato į atmosferą išmetamų teršalų limitus. Pirmiausia čia kalbama apie anglies dvideginį. Tuos leidimus galima laisvai nu-

sipirkti ir parduoti. Pavyzdžiui, kai kurios pramonės įmonės sumažino teršalų mastus, todėl joms susidarė kvotų „perteklius“. Ši perteklių jos parduoda kitoms įmonėms, kurioms yra pigiau jas nusipirkti, negu imtis realių priemonių išmetamiems teršalams sumažinti. Nesąžiningi verslininkai iš to uždirba nemažus pinigus. Padėti, susijusią su klimato pasikeitimu, šios priemonės pagerina mažai. Todėl kai kurie specialistai siūlė įvesti tiesioginį išmetamo anglies dvideginio mokestį. Tačiau toks sprendimas taip ir nebuvo priimtas. Daug kas mano, kad kvotų sistema arba mokestis yra neefektyvus. Būtina skatinti įmones pereiti nuo iškastinio kuro prie naujoviškų energetikos technologijų, kurios beveik arba visiškai nedidintų šiltnamio dujų kiekio atmosferoje. Du ekonomistai, Kristoferis Grinas (Christopher Green) ir Izabelė Galjana (Isabel Galiana), neseniai pristatė projektą, kuriame pasiūlė kasmet skirti šimtą milijardų dolerių tyrimams energetikos technologijų srityje. Šiuos pinigus galima gauti iš mokesčio už išmetamą anglies dvideginį. Šių lėšų užtektų įdiegti naujoms gamybos technologijoms, kurios neterštų atmosferos. Ekonomistų skaičiavimais, kiekvienas doleris, išleistas mokslo tyrimams,

padės išvengti 11 dolerių nuostolių, patiriamų dėl klimato pasikeitimo.

Yra ir kitas būdas. Jis sunkus ir brangus, tačiau gali visiškai išspręsti ledynų tirpsmo problemą, jei visos Šiaurės pusrutulio šalys veiks ryžtingai ir sutartinai. Kai kurie specialistai siūlo Beringo sąsiauryje įrengti hidrotechninį įrenginį, kuris reguliuotų vandens judėjimą tarp Arkties, Ramiojo ir Atlanto vandenynų. Vienomis aplinkybėmis jis turi veikti kaip užtvanka ir neleisti vandeniui tekėti iš Ramiojo į Arkties vandenyną, o kitomis - kaip galinga siurblinė, vandenį iš Arkties vandenyno pumpuojanti į Ramųjį. Šiuo manevru būtų dirbtinai sukurtas ledynmečio pabaigos režimas.

Klimatas keičiasi, tai junta kiekvienas Žemės gyventojas. Ir keičiasi labai sparčiai. Todėl šalims būtina vienyti ir ieškoti optimalių būdų šiai problemai įveikti. Juk nuo klimato pasikeitimo nukentės visi. Priemonės daugiausia turi būti adaptacinio pobūdžio, nes klimatas vis tiek keičiasi pagal savo vidinius dėsnius net be žmogaus įtakos. Žmonija tiesiog turi būti pasirengusi įvairiausiems klimato pokyčiams ir atsižvelgti į juos sukeliančius efektus.

Parengė Milda KUNSKAITĖ

Jauko šleifas vilioja žuvis

Kol ežeruose baigia tirpti ledas ir žuvis šiuose vandens telkiniuose dar neaktyvios, vienintelė galimybė pameškerioti pirmųjų kuojų, karšių ir plakių - upės, tačiau jose dar nesibaigęs polaidis, o kai vanduo aukštas, sunku aptikti žuvų susitelkimo vietas, tačiau pamario mėškeriotojai siūlo kitą versiją: norint sumeškerioti didelę kuoją ar stambų karšį, nebūtinai lakstyti krantu nuo vietos prie vietos - geriau pasirinkti patogią mėškerioti įlankėlę ir privilioti žuvis prie masalo.

Viktoras ARMALIS

Klasikiniai įrankiai

Karpinės žuvis pavasarį dažniausiai mėškeriojamos dugninėmis arba plūdinėmis. Nors mėškeriojimas klasikine dugnine labai įdomus, patartina palaukti, kol vanduo kur kas labiau nuslūgs, ir tik tada imtis šio įrankio, nes karpinės žuvis, kol tēkmė stipri, laikosi užuolankose, į pagrindinę tēkmę stengiasi nepakliūti dėl labai paprastos priežasties: kam tuščiai eikvoti energiją, jei tēkmė į „kišenę“ šalia pagrindinės vagos ir taip atneša įvairaus maisto, išplauto iš dirvų ir pievų? Todėl mėškerioti parankiausia plūdine, nes šiuo įrankiu

■ Neris ir Žeimenos santakoje už apsemtų pakrantės medžių susiformuoja „kišenė“, kur tēkmė lėtesnė

masalą galima užmesti į užuolankas už kranto kyšulių, įlankėles, lėtesnės tēkmės ruožus ties senvagių žiotimis, kur paprastai būriuojasi žuvis ir kur vanduo srūva lėčiau, o kartais netgi sukuriuoja arba susiformuoja priešinga kryptimi tekančios srovės.

Žuvis tokias vietas polaidžio metu labai mėgsta, tačiau tos „kišenės“ neplačios - dažniausiai poros metrų pločio, nors gali būti gana ilgos - kelių dešimčių metrų ilgio. Dugninė tokioje situacijoje neparanki, nes masalo nereikia užmesti toli. Atvirkščiai - jis užme-

tas vos ne po kojomis, o plukdomas dažniausiai keliolika metrų, todėl čia labai svarbi tinkama plūdinės mėškerės sandara. Svarbiausias jos elementas - speciali žuvisms gaudyti tēkmėje pritaikyta plūdė, kuri turi aptakią, vadinamąją hidrodinaminę formą, nes labai svarbu, kad ji tegu ir ne tokioje greitoje, kaip pagrindinė, šalutinėje tēkmėje turi išlikti stabili, nesivartyti nuo šono ant šono. Tokios plūdės paprastai turi plonus vielinius arba iš anglies pluošto pagamintus kylius, kurie nepatiria stipraus vandens pasipriešinimo.

Plūdės grimzlei užtikrinti ir masalui nugramzdinti naudojama svarelių virtinė, susidedanti iš 4-5 svarelių ir turinti vadinamosios žiurkės uodegos konstrukciją, - stambiausias svarelis tvirtinamas ant valo aukščiausioje pozicijoje, po jo mažesnio skersmens, kol virtinę užbaigia pats mažiausias svarelis, esantis arčiausiai masalo. Su tokiu įrankiu drąsiai galima leistis prie vandens.

Tūno visur

Karpinės žuvis - kuojos, karšiai, plakiai - tokiose upėse kaip Minija ar Šešupė polaidžio metu glaudžiasi iš esmės kiekvienoje „kišenėje“, kur tēkmė lėtesnė. Tokiose užuolankose jos dažnai praleidžia ne vieną savaitę, o jų savijauta ir apetitas priklauso nuo to, ar maisto srovė tiekia gausiai. Dažniausiai šis rodiklis labai vidutiniškas, nes didžioji dalis išplautų iš dirvų skanėstų nuplaukia su stipriąja pagrindine tēkme, į užuolankas nubyra tik trupiniai. Todėl tarp žuvų polaidžio metu susiklosto labai didelės mitybinės konkurencijos santykiai, o čia žuvis dydis ir masė atlieka ne paskutinį vaidmenį.

Žuvis, pajutusias, kad tēkmė ima atnešti daugiau maisto, skuba prie jo šaltinio. Šią aplinkybę ir išnaudoja mėškeriotojai. Jie kiek aukščiau „kišenių“, tiksliau, maž-

■ Kuojos pirmosios atskuba prie masalo, kai aptinka jauko dalelių šleifą

daug tose vietose, kur atsišakoja nuo pagrindinės tēkmės į jas plūstantys vandens srautai, nugramzdina apelsino dydžio jauko rutulius. Tēkmė išplauna iš jų gardžius kąsnelius ir atneša į „kišenę“. Nuo tokių vaišių žuvis labai pagyvėja ir ima sekti jauko „šleifu“, besidriekiančiu dugnu, kol aptinka masalą.

RECEPTAS

Kad jaukas keltų apetitą karpinėms žuvisms ir jas sudomintų, bet kartu skleistų dugnu besidriekiantį rupių maisto dalelių šleifą, viliojantį kuojas, plakius ir karšius, mišinį reikia suformuoti iš rupių dedamųjų, atmieštų spalvotu, geriausia žaliu arba rausvu, baziniu pagrindu.

SUDĖTIS

Juodos duonos džiovėsiai (rupiai sumalti) - 200 g
Batono džiovėsiai (rupiai sumalti) - 300 g
Traiškyti kukurūzų grūdai - 150 g
Traiškyti žemės riešutai - 50 g
Trupintų avižų dribsniai - 80-100 g
Jaukas „Samet Ryby Karpio-vate Zieliona“ - 1 kg
Aromatiniai priedai - vanilė arba cinamonas, medus
Lipni medžiaga (specialus molis arba krakmolos)

PARUOŠIMAS

Sumaišomi ir persijojami džiovėsiai, į juos suberiami traiškyti kukurūzai ir avižų dribsnių trupiniai. Mišinys sudrėkinamas. Kai pabrinksta, dar sykį gerai išmaišomas. Tada į jį suberiamas žalios spalvos jauko mišinys ir paliekamas pabrinkti. Gautas turinys dar sykį maišomas, papildomas žemės riešutų traiškiniais ir aromatiniais priedais. Kartais jį galima papildyti gyvūninės kilmės priedais - musės lervomis, tačiau tada ir jauko kukulius reikia išmirkyti jų kvapą turinčiame sirupe. Lipnios medžiagos įmaišoma pagal poreikį - priklausomai nuo tēkmės veržlumo.

ŽŪKLĖS PROGNOZĖ 50 PROC. TEISYBĖS

Geriausias laikas žūklei

pagal kibimo kalendorių š.m.

BALANDŽIO 28 D.

6.30-8.30, 11.00-12.30, 17.00-18.30 val.

GEGUŽĖS 4 D.

7.00-9.30, 12.30-13.30, 18.30-18.30 val.

Lipnoka, bet rupus mišinys

Klasikinis jauko žuvisms vilioti mišinys būna gana birus, o jo lipnumo užtektų tik tam, kad iš jo suminkytas jauko rutulys nugrimztų ant dugno nesuires. Polaidžio laikotarpiui skirtas jaukas yra ypatingas. Tokio jauko mišinyje būtinai yra gana nemažai lipnios medžiagos (žr. „Receptas“), kuri gana stipriai sulipina jauko daleles, tačiau tai reikalinga ne tik tam, kad jauko rutulys nugrimztų ant dugno nesubyrėjęs, bet ir dėl dar vienos svarbios priežasties - jaukas, skirtas vilioti prie masalo „kišenėse“ šalia pagrindinės tēkmės besiglaudžiančioms žuvisms, turi būti gana rupus.

Drumstoje polaidžio tēkmėje smulkios jauko dalelės gana prastai matomos, todėl žuvis jo nepastebi. Antra, nebūtinai, kad jauko dalelės plūduriuotų įvairiuose vandens sluoksniuose, - svarbiau, kad jos pamažu ridentųsi dugnu. Tada žuvis jas greitai aptiks ir sutelks savo dėmesį į šį maisto šaltinį. Todėl jei rupus jauko mišinys bus gana lipnus, tēkmė juos ardys pamažu, mažomis porcijomis, o tai reiškia, kad žuvų dėmesys ilgai bus prikaustytas prie šio maisto šaltinio. Na, ir nepamirškite, kad jaukas turi būti maistingas, nes pavasarį, ypač per polaidį, žuvis alkanos ir jas geriausiai vilioja sotus jaukas, kuriame daug kukurūzų grūdų, sutrintų avižų dribsnių, žemės riešutų dalelių.

MAISTYBINIS VILNIAUS MAŽASIS TEATRAS

MARGALIT IZRAELA

TRIO

PREMJERA — 2013 gegužės 7 ir 21 | 18:30

Johaneso Bramso, Roberto Šumano ir Klaros Šuman meilės istorija

Režisierius ir scenografas Peter Galambos (Vengrija)

www.vmt.lt

15% nuolaida 2 bilietams

BALTO teo R LIBRA VITALIS Zinių radijus vedas bilietai.lt

Kristina Gudonytė - įstrigusi paauglystėje

Rašytoja, pelniusi ne vieną premiją už savo knygas paaugliams, pjesių, scenarijų autorė, režisierė, aktorė ir dailininkė **Kristina Gudonytė** (63) stebina ne tik įvairiapusišku talentu, bet ir išskirtine, labai neįprasta gyvūnų kaukolių bei iškamšų kolekcija. „Turbūt dar neišaugau iš paauglystės, kad mane tokie dalykai domina“, - prisipažįsta moteris.

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Geriausias kelionės suvenyras

Ant sienos kabantis dviejų žemės pusrutulių žemėlapis ir prie knygų spintos stovintis senas gaublys, daugybė iš įvairių pasaulio vietų atvežtų kriauklelių, suvenyrų liudija, kad Kristina mėgsta keliauti. O iš kelionių vis ką nors parsiveža prisiminimui.

„Kas gi šiais laikais nemėgsta keliauti? Reikia tik pradėti ir negali sustoti“, - šypsosi moteris ir apgailestauja, kad dabar pritrūksta laiko tolimoms kelionėms. Tačiau jai didžiausia palaima - išvykti į kokį gražų Lietuvos kampelį, sodybą, išplaukti į ežerą pažvejoti. Tai Kristina mėgsta daryti vasarą, kai sumažėja darbų mieste. „Būna, kad pasiimu meškerę ir išplaukiu į ežerą su valtimi, bet būtinai kartu pasiimu ir blonknotą. Būna ir taip, kad šauna į galvą kokia nors geniali mintis mano naujai knygai, tuomet užsimirštu, o žuvis džiaugiasi, kad liko plaukioti“, - juokiasi pašnekovė.

Pirmoji K.Gudonytės kelionė buvo seniai, kai ji, tuomet buvusi Vilniaus akademinio dramos teatro aktorė ir puikiai suvaidinusi spektaklyje „Vėjo botagėlis“, pelnė sąjunginę premiją. Kristina labai apsidžiaugė ir nuskrido su grupe kūrybiško sovietinio jaunimėlio į Kubą. Toji kelionė visai netikėtai ir lėmė unikalios kolekcijos pradžią.

„Aplankėme salą, kurioje veisiami krokodilai, - pasakojo Kristina. - Įspūdis buvo didžiulis. Matėme, kaip vielos tvoromis aptvertose kūdrosė gyvenimu džiaugiasi į didžiulius gyvūnus rąstus panašūs ropliai. Man jie buvo gražūs, o galvos - tarsi pasakų slibinų. Prie išėjimo iš veislyno apstulbau, kai pamačiau stirtomis sukrautas krokodilų galvas ir kaukoles. Jų likimas, kaip ir daugelio gyvūnų, nepavydėtinas - jie tinkami delikatesiniams valgiams, o jų oda labai brangi, nes iš jos siuvami madingi batai, rankinės ir visokie kitokie dirbiniai. Tik štai galvos nereikalingos... O man čia toks lobis! Kokios formos, faktūra visai kitokia negu žmonių, o kokie dantys! Tai man buvo įdomu jau ne kaip aktorei, o dailininkei“, -

■ K.Gudonytės „Autoportretas“

prisiminė pašnekovė, traukdama iš dėžės tą pirmąją kolekcijos eksponatą.

Kristina išdrįso gido paklausti, ar gali paimti vieną kaukolę. Kubietis labai nustebė, nes niekas iki tol to nebuvo prašęs. Turistei teko pameluoti, kad ji biologė ir todėl jai reikia tos galvos. Taip ir išprašė kaukolę. Tuomet prasidėjo galvosūkio, kaip ją parsivežti, kad neprikibėtų muitinės pareigūnai. „Nebūčiau, kaip sakoma, velnio nešta ir pamesta, sumaniau ją nudažyti įvairiomis nuplaunamomis spalvomis ir apklijuoti visokiomis kriauklelėmis. O kai pareigūnai tikrino, atidariau lagaminą ir pasakiau: „Suvenirčik“, - kvatoja K.Gudonytė.

Tokia buvo neįprastos Kristinos kolekcijos pradžia. Vėliau atsirado iguanos, šerno, žebenkštės, karvės, stirtos ir dar daug kitų gyvūnų kaukolių. Draugams kolekcija taip pat buvo labai įdomi. Tad ir jie, buvdami kokioje nors egzotiškoje šalyje, atveždavo, ir dabar prisiminę kartais atveža vieno ar kito gyvūno ar paukščio kaukolę. Pati Kristina ir gimtadienio proga ne kartą yra gavusi tokią kitam žmogui neįprastą dovaną. Dabar ši kolekcija, tvarkingai sudėta į kartonines dėžes, ilsisi ant aukšto. Kartais šeimininkė jas atsineša, atsargiai išima ir parodo svečiams.

Menininkės namus dar puošia ir afrikietiškos gervės, kurios „at-skrido“ tada, kai ji statė televizijos filmą „Dvynukės“, nes jų reikėjo pagal žinomą Eriko Kestnerio

■ Kristinai Gudonytei patinka jos namai, pilni neįprastų daiktų, egzotiškų suvenyrų ir jos pačios tapytų paveikslų

(Erich Kaestner) knygą parašytą scenarijų. Mat dvynukių seserų mama norėjo studijuoti vieną iš Afrikos kalbų. Tad režisierės padėjėjas surado mokslininką, kuris turėjo Afrikos gervių iškamšas ir sutiko jas parduoti. Po filmavimo jos ir pateko Kristinos globon. Tie paukščiai patinka ir K. Gudonytės sūnui bei dukrai, o ką jau kalbėti apie atėjusias pas močiutę anūkes.

Visai kaip „barbė devyndarbė“

Pro menininkės buto, kurį ji šmaikščiai vadina „špokinyčia“, nes jis senamiesčio namo viršutiniame aukšte, langus atsiveria romantiški vaizdai. Viduje - daugybė knygų, pačios tapytų paveikslų, įdomių daiktų daiktelių, kurie daug ką pasako apie šeimininkę. Tad pirmiausia jos ir klausiu, kaip sudėlioti prioritetus, ką ji pati laiko savo pagrindiniu užsiėmimu, o kas yra tik laisvalaikio polėkis. „Visi darbai man kaip laisvalaikis, nes aš esu laisva menininkė. Na, žinoma, tuo metu, kai dirbu, o dar spaudžia kokie nors terminai, apie laisvalaikį negalvoju. O prioritetai mano gyvenime vis keitėsi. Dabar pirmenybę atiduodu rašymui, o kadaise ko tik nedariau... Nuo septynerių jau buvau aktorė, vaidinau radijo spektakliuose, televizijoje, teatre, garsinau vaikiškus filmukus. Tėvams buvo bėdos mane visur vežioti. Po mokyklos įstojau studijuoti vokiečių kalbą, o dar vėliau režisierius Henrikas Vancevičius pakvietė į tuometį Akademinių dramos teatrą. Kai vaidinti pabodo, nusibeldžiau į Maskvą studijuoti scenarijų rašymo ir režisūros. Žodžiu, esu iš tų laimingų žmonių, kuriems viskas, ką darė ar daro, yra „kaifas“.

Ne visi K.Gudonytės įvairiapusio talento gerbėjai žino, jog ji yra surengusi net 15 tapybos parodų. Rudenį ji ketina Lietuvos teatro sąjungoje surengti dar vieną didelę paveikslų parodą. Tad nenuostabu,

kad jos namų sienas puošia pačios tapyti paveikslai.

„Rašymas ir vaizdas vienas kitam netrukdo. Kai statau spektaklį, pirmiausia parašau pjesę, pasakui nupaišau scenovaizdį, veikėjų drabužius, parašau dainų tekstus... Tik muzikos pati nekuriu, nes nugebu to daryti. Tad net nežinau kam atiduoti pirmenybę. Viskas yra svarbu. Širdy aš neskirstau tų menų“, - aiškina Kristina ir priduria, kad ji neįsivaizdžia, jeigu ją kas nors pavadina barbe devyndarbe. Tėvai Kristiną visą laiką barė, kad ji niekaip negali apsispręsti, ko nori, ko blaškosi kaip tas vėjo botagėlis.

Susitikimai su paaugliais

Vėjavaikiškumo ir paaugliškos fantazijos turinti Kristina ne veltui ėmėsi rašyti knygas paaugliams. Jų knygų lentynoje jau trys, paskiausia - „Ida iš šešėlių sodo“ išleista pernai. Vienas mėgstamiausių rašytojos laisvalaikio užsiėmimų - susitikimai su tuo jaunimu, kuris dar skaito knygas, o ne vien tik dievina internetą. Su juo kalba apie viską: patirtą ir dar nepatirtą meilę, amžinybę, ištikimybę sau, draugams ir savo kraštui. O tų susitikimų įvairiose Lietuvos vietose kartais būna kone kiekvieną savaitę. „Aš ir pati tikriausiai esu įstrigusi paauglystėje“, - svarsto menininkė.

Nors rašytoja skubą parašyti pjesę pagal savo knygą „Blogos mergaitės dienoraštis“ ir dar turi daug kitų skubių darbų, į tuos susitikimus randa laiko nuvykti. „Aš užmezgu nuoširdų pokalbį, užduodu klausimus, o jie man atsiveria, - džiaugiasi rašytoja. - Štai neseniai viešėjau Lentvaryje. Įlipau į traukinį ir labai nustebau, kai prisėdė du vaikinukai prisipažino, kad jie mane atsivijo iš to susitikimo. Mat jiems parūpo toliau pratęsti pokalbį. Tai man ypač pakelia ūpą, nes suvokių, kad mano knygos jiems reikalingos“.

■ Iš neįprastos gyvūnų kaukolių kolekcijos

